

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«ΚΩΔΙΚΑΣ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ»

Προοίμιο

Η διάδοση των ναρκωτικών, φαινόμενο με παγκόσμιες και με εθνικές διαστάσεις, συνεχίζει να πλήττει τη σύγχρονη κοινωνία. Παγκοσμίως ο αριθμός όσων καταχρώνται ναρκωτικά υπερβαίνει τα 20.000.000 ανθρώπων (βλ. United Nations Office of Drugs and Crime, Principles of Drug Dependence Treatment, N. York 2009). Στη χώρα μας ο αριθμός των θανάτων που επισήμως συνδέονται με την κατάχρηση ναρκωτικών κυμαίνονται περί τους 300. Εξαιρετικά επιβαρυντικό είναι το γεγονός ότι περί το 40% κινείται το ποσοστό των κρατουμένων στις ελληνικές φυλακές με καταδίκες που άμεσα αφορούν τα ναρκωτικά. Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, κατά τον Αύγουστο 2010, 4.116 από ένα σύνολο 11.834 κρατουμένων ανήκαν στην κατηγορία αυτή, ενώ πολλοί επιπλέον κρατούνται για εγκλήματα εμμέσως πλην σαφώς συνδεδόμενα με τη διάδοση των ναρκωτικών (κλοπές, ληστείες, πλαστογραφίες, σωματεμπορία, νομιμοποίηση παράνομων εσόδων κ.λπ.).

Με δυο λόγια, ο μεγάλος αριθμός των κρατουμένων για πράξεις σχετικές με τα ναρκωτικά συνιστά κύριο αίτιο της υπερφόρτωσης των ελληνικών φυλακών.

Είναι σαφές ότι οι δυσμενείς συνέπειες του συγκεκριμένου φαινομένου κατατάσσονται σε δυο μεγάλες κατηγορίες. Από τη μια πλευρά πλήττουν την υγεία, φθάνοντας στην χειρότερη περίπτωση στην πρόκληση θανάτων. Από την άλλη συναντώνται κοινωνικοψυχολογικές συνέπειες, με μεγαλύτερη την ανάπτυξη εγκληματικότητας: Ο κοινωνικός αποκλεισμός των εξαρτημένων, η

δυστυχία των οικογενειών, η υπερφόρτωση των φυλακών και η προσφορά γόνιμου υπεδάφους στο οργανωμένο έγκλημα συνιστούν τις ιδιαίτερες όψεις του γενικού φαινομένου.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δεν μπορούσε να μείνει αδιάφορο μπροστά σε αυτό το φαινόμενο. Έτσι, με την υπ' αριθμ. 27788/17.3.2010 Απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, συγκροτήθηκε Ειδική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή, αποτελούμενη από τους Νικόλαο Παρασκευόπουλο, Καθηγητή Νομικής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ως Πρόεδρο, Λεωνίδα Κοτσαλή, Καθηγητή Νομικής του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Ευσταθία Λαμπροπούλου, Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών, Αλέξανδρο Κωστάρα, Αναπληρωτή Καθηγητή Νομικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, Ιωάννη Μπέκα, Αναπληρωτή Καθηγητή Νομικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, Μινέρβα-Μελπομένη Μαλλιώρα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νομικής του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Νικόλαο Βόκα, Πρόεδρο Πρωτοδικών Θεσσαλονίκης, Κωνσταντίνο Κοσμάτο, Ειδικό Επιστήμονα στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Νικόλαο Καρακούκη, Ιατροδικαστή Α΄ Τάξεως της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Πειραιά, Κωνσταντίνο Παναγιωτόπουλο, Αστυνομό Α΄ της Δίωξης Ναρκωτικών Αττικής, Γρηγόριο Τσόλια, Δικηγόρο Αθηνών, ως μέλη και γραμματέα την Ν. Κωνσταντίνου, προκειμένου να προβεί στην αναμόρφωση των διατάξεων του Κώδικα Νόμων για τα Ναρκωτικά. Η Επιτροπή σε σύντομο χρονικό διάστημα υπέβαλε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Σχέδιο Νόμου με πλήρη Αιτιολογική Έκθεση, προβαίνουσα στη σύνταξη νέου σχεδίου Κώδικα επί τη βάση του οποίου συντάχθηκε το προκείμενο Σχέδιο Νόμου.

Στη χώρα μας πρώτο θεμέλιο της ισχύουσας σχετικής νομοθεσίας αποτέλεσε ο Ν. 1729/1987, ο οποίος εισήγαγε χρήσιμες διακρίσεις στην ποινική μεταχείριση και ίδρυσε τον πρώτο πανελλήνιο οργανισμό απεξάρτησης, το ΚΕΘΕΑ. Η αφιέρωση του άρθρου 1 του συγκεκριμένου νόμου στην ίδρυση

αυτή αποτελούσε ένα δείγμα συμβολικής προτεραιότητας της θεραπευτικής προσέγγισης στη συνείδηση του τότε νομοθέτη.

Έκτοτε οι νομοθετικές επεμβάσεις ήταν πολύ συχνές. Η πρώτη έλαβε χώρα (Ν. 1738/1987) δύο μόλις μήνες μετά την ψήφιση του βασικού νομοθετήματος, ενώ η τελευταία (Ν. 3811/2009) είναι πρόσφατη και ήδη αισθητή στη δικαστηριακή πράξη. Ανάμεσα σε όσες μεσολάβησαν οπωσδήποτε ξεχωρίζει ο Ν. 2161/1993, η ίδρυση του ΟΚΑΝΑ και η παροχή υποκαταστάτων στους εξαρτημένους από ναρκωτικά. Οι αποσπασματικές, έστω, αυτές μεταρρυθμίσεις έχουν συμβάλει στη διόρθωση αρκετών ακαμψιών. Επίσης η κωδικοποίηση των ρυθμίσεων (Ν. 3459/2006) διευκόλυνε σημαντικά την εφαρμογή τους.

Αξιοσημείωτη διεθνής εξέλιξη στο θεσμικό πεδίο κατά τα τελευταία έτη συνιστά η έκδοση της Απόφασης – πλαίσιο του Συμβουλίου της 25^{ης} Οκτωβρίου 2004 (2004/757/ΔΕΥ) για τη θέσπιση ελάχιστων διατάξεων σχετικά με τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των εγκλημάτων και με τις ποινές που ισχύουν στον τομέα της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών.

Ορισμένες από τις διατάξεις της συγκεκριμένης απόφασης ήδη οδήγησαν σε επιμέρους προσαρμογές της ελληνικής ποινικής νομοθεσίας (βλ. π.χ. άρθρο 33 Α.Ν. 3459/2006 που προστέθηκε με το άρθρο 12 Ν. 3727/2008). Κατά τα λοιπά, οι περιλαμβανόμενοι στο άρθρο 2 της παραπάνω Απόφασης – Πλαίσιο ορισμοί δεν απέχουν από τους αντίστοιχους της ισχύουσας ελληνικής ποινικής νομοθεσίας. Όσο για τις προτεινόμενες (άρθρο 4 της ίδιας Απόφασης) ως αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές ποινικές κυρώσεις, καταρχήν παρατηρείται ότι από το συγκεκριμένο ευρωπαϊκό θεσμικό εργαλείο δεν μπορούν να προκύψουν δεσμεύσεις για συγκεκριμένα ύψη ποινών. Γίνεται ωστόσο σαφές ότι τα θεσπιζόμενα από την Απόφαση – Πλαίσιο όρια ποινής, τόσο για τα βασικά εγκλήματα διακίνησης ναρκωτικών όσο και για τις βαρύτερες μορφές, είναι αισθητά χαμηλότερα από τα αντίστοιχα της ελληνικής νομοθεσίας.

Εντωμεταξύ, οι πραγματικές εξελίξεις στο διεθνή και στον εγχώριο ορίζοντα κατά την τελευταία τριακονταετία υπερακόντισαν ποσοτικά και ποιοτικά τις προβλέψεις του νομοθέτη. Σημειώνουμε τα κυριότερα ευρήματα:

A) Η ανάπτυξη των διακρατικών σχέσεων, της τεχνολογίας και των επικοινωνιών ενίσχυσε τις δυνατότητες και δραστηριότητες του οργανωμένου εγκλήματος.

B) Ορισμένες ναρκωτικές ουσίες συνδέθηκαν με την ψυχαγωγία των νέων, πράγμα που συντέλεσε σε ευρύτερη διάδοσή τους.

Γ) Η στήριξη της προληπτικής πολιτικής ιδίως στην καταπολέμηση της προσφοράς, δηλαδή του εμπορίου, διέψευσε τις προσδοκίες. Προέκυψε ότι μόνο ο συνδυασμός πολιτικών κατά της προσφοράς και κατά της ζήτησης ναρκωτικών, κι όχι μονομερώς η επιβάρυνση των ποινών, εμφανίζει αποτελεσματικότητα.

Χαρακτηριστικά είναι τα στοιχεία που προκύπτουν από πρόσφατη ειδική συγκριτική για τις ποινές Έκθεση του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για τα Ναρκωτικά και τις Εξαρτήσεις (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, Selected Issue 2009. Drug Offences: Sentencing and other Outcomes). Η συγκεκριμένη Έκθεση επισημαίνει ότι παρά την έκδοση της Απόφασης – Πλαίσιο του 2004 οι νομοθεσίες των ευρωπαϊκών χωρών – μελών εμφανίζουν σημαντικές ανομοιομορφίες ως προς τους ορισμούς, τις διακρίσεις μεταξύ εγκλημάτων διακίνησης και άλλων που υπηρετούν την προσωπική χρήση, καθώς και ως προς τις ποινές. Οι διαφορές αυτές οδηγούν αντίστοιχα σε σημαντικές διαφοροποιήσεις του αριθμού και του ποσοστού των καταδικών. Σε γενικές γραμμές παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα, με βάση τα δεδομένα των χωρών που απήντησαν: για τις περισσότερες χώρες το μέσο ύψος ποινής, αναστελλόμενης ή μη, για εγκλήματα χρήσης (χρήσης ή προσωπικής κατοχής) ναρκωτικών ήταν σημαντικά χαμηλότερο από το ένα έτος. Οι ποινές για διακίνηση βασικής νομοτυπικής μορφής επίσης σε αρκετές περιπτώσεις αναστέλλονται, ενώ το ύψος τους δεν φαίνεται να υπερβαίνει τα τρία έτη (βλ. πίνακα 5, σελ. 15 Εκθέσεως).

Ιδιαίτερο συγκριτικό ενδιαφέρον εμφανίζουν οι ποινές για τις πιο επιβαρυνμένες μορφές διακίνησης. Για παράδειγμα, σύμφωνα με τα επιβληθέντα στοιχεία (βλ. σελ. 16 Εκθέσεως):

- Στην Αγγλία και Ουαλία, στην Ιρλανδία και στη Σουηδία σε καμία περίπτωση δεν επιβλήθηκε η ανώτατη ποινή κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς.

- Στην Ιρλανδία κατά τα έτη 1999, 2000 και 2001 μεταξύ 55 ανάλογων περιπτώσεων (διακίνηση ναρκωτικών αξίας άνω των 12.700 Ευρώ) επιβλήθηκε ποινή άνω της φυλάκισης 10 ετών, ενώ στις λοιπές περιπτώσεις αναγνωρίστηκαν ελαφρυντικές περιστάσεις.

- Στην Πολωνία σε αντίστοιχες επιβαρυντικές μορφές διακίνησης μόνο στο 42% των καταδικών επιβλήθηκε άμεσα φυλάκιση, ενώ στο 57% η ποινή αναστάλη.

- Στη Δανία, παρά την αύξηση των αντίστοιχων προβλεπόμενων ποινών, η μέση ποινή, αν δεν αναστέλλεται, κυμαίνεται μεταξύ 20 και 30 μηνών.

Γενικά, όπως σημειώνεται, οι βαρύτερες προβλεπόμενες ποινές για διακίνηση ναρκωτικών επιβάλλονται σπάνια. Το εύρημα αυτό οδηγεί στη διάγνωση μιας σημαντικής διαφοράς με τη χώρα μας, όπου η ανώτατη ποινή της ισόβιας κάθειρξης επιβάλλεται σε αρκετές περιπτώσεις ετησίως. Για την αξιολόγηση αυτής της διαφοράς πρέπει πάντως να ληφθεί υπόψη, ότι η εξάρτηση στις πλείστες ευρωπαϊκές χώρες εκτιμάται ως γενικό ελαφρυντικό, κι όχι ως ειδικός λόγος μείωσης της απειλούμενης ποινής.

- Οι ευρωπαϊκές χώρες που απέστειλαν σχετικά στοιχεία, δείχνουν μια αυξημένη τάση επιβολής εναλλακτικών (ανοικτών) μέτρων θεραπείας αντί φυλάκισης. Ωστόσο 14 από τις 26 χώρες δεν απέστειλαν σχετικά στοιχεία (βλ. Έκθεση, σελ. 18).

Η χώρα μας οφείλει να αξιολογήσει ένα σημαντικό εύρημα. Συγκεκριμένη έρευνα – αξιολόγηση του θεραπευτικού έργου του ΚΕΘΕΑ που έλαβε χώρα

με διεθνή επίβλεψη (βλ. Δ. Αγραφιώτη – Ε. Καμπριάνη, Εξαρτήσεις 2002, σελ. 12, 18), έδειξε τα ακόλουθα: Από όσους παρέμειναν σε θεραπευτικές κοινότητες για διάστημα άνω του ενός έτους, το 73% δεν είχε πλέον ποινικές εκκρεμότητες πέντε έτη μετά την είσοδό τους στη θεραπευτική διαδικασία. Εξάλλου, το 100% όσων έλαβαν μέρος στην έρευνα, αφενός δεν είχε καμιά (εμφανή ή αφανή) παράνομη δραστηριότητα κατά τις τελευταίες 30 ημέρες πριν ερωτηθεί, αφετέρου δεν είχε εμπειρία φυλάκισης κατά την πενταετία. Αν οι αριθμοί αυτοί συγκριθούν με τα υψηλά ποσοστά υποτροπής όσων αποφυλακίζονται, προκύπτει ότι η προληπτική δυναμική της απεξάρτησης είναι πολύ ισχυρότερη από την αντίστοιχη της φυλακής.

Παρά το συγκεκριμένο εύρημα και τη διεθνή εμπειρία, η εφαρμογή των ρυθμίσεων και η ποινική αντιμετώπιση του προβλήματος φαίνονται να διστάζουν ενώπιον των εναλλακτικών μέτρων απεξάρτησης. Αυτή η διστακτικότητα έχει ως αναπόφευκτες συνέπειες την υπερφόρτωση των φυλακών και την αδυναμία κοινωνικής επανένταξης και άσκησης δευτερογενώς προληπτικής πολιτικής. Προφανώς, αιτιολογείται όχι μόνο με βάση αδυναμίες της εφαρμογής (π.χ. έλλειψη προγραμμάτων επιμόρφωσης των δικαστών για τις εξελίξεις), αλλά και με βάση τις ατέλειες και την πολυπλοκότητα της κείμενης νομοθεσίας.

Με βάση τα παραπάνω, η μεταρρύθμιση του Κώδικα Νόμων για τα Ναρκωτικά εμφανίζεται αναγκαία στις εξής κατευθύνσεις:

- Αυστηρή καταστολή των βαρύτερων και οργανωμένων μορφών διακίνησης, αλλά με προσεκτικό διαχωρισμό τους από τις ελαφρύτερες περιπτώσεις.
- Γενικά, προσπάθεια διάκρισης και διαβάθμισης των σχετικών εγκλημάτων, ώστε να αποφεύγονται οι δυσανάλογα βαριές ή ευνοϊκές μεταχειρίσεις.
- Διευκόλυνση της ουσιαστικής εφαρμογής μέτρων απεξάρτησης (σωματικής και ψυχολογικής) αντί του εγκλεισμού στις κοινές συνθήκες της φυλακής.

Αντίθετα, όμως, εκτιμάται ότι έχει μειωθεί η βαρύτητα ενός ζητήματος που για πολλά χρόνια απασχολεί την ελληνική κοινή γνώμη: η ποινικοποίηση της χρήσης ναρκωτικών ουσιών και των εξυπηρετικών αυτής πράξεων πρακτικά δεν οδηγεί σε εγκλεισμό σε φυλακές και ως εκ τούτου δεν αποτελεί μείζον πρόβλημα της σχετικής ποινικής νομοθεσίας. Μια δημοκρατική ρύθμιση πάντως οφείλει να σταθμίζει το γεγονός ότι η ίδια η χρήση δεν θέτει σε κίνδυνο τρίτα πλην του χρήστη πρόσωπα

Το παρόν Σχέδιο Νόμου επιχειρεί επίσης να συστηματοποιήσει τις ρυθμίσεις που αφορούν τα όργανα σχεδιασμού, συντονισμού και υλοποίησης της πολιτικής κατά των ναρκωτικών. Ειδικότεροι στόχοι είναι οι εξής:

- Η αποτύπωση και αποσαφήνιση αρμοδιοτήτων οργάνων, όπως η Διυπουργική Επιτροπή, ο Εθνικός Συντονιστής για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών και η Εθνική Επιτροπή Σχεδιασμού και Συντονισμού για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών, καθώς και το Γνωμοδοτικό Συμβούλιο, στα οποία κατανέμονται οι ευθύνες σχεδιασμού, απόφασης και εποπτείας εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης περί τα ναρκωτικά και των συναφών προγραμμάτων.
- Η συστηματική ρύθμιση της αποστολής και των αρμοδιοτήτων των οργανισμών (ΟΚΑΝΑ, ΚΕΘΕΑ, ΨΝΑ, ΨΝΘ) που υλοποιούν την ίδια πολιτική.

Άρθρο 1

Με βάση τα διεθνώς κρατούντα στην επιστήμη προσδιορίστηκαν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των ναρκωτικών, έτσι ώστε στον ορισμό να περιλαμβάνεται κάθε ουσία γνωστή ή άγνωστη στο εμπόριο, ως και άγνωστες συνθέσεις ουσιών, οι οποίες έχουν τις ιδιότητες των ναρκωτικών, ανεξάρτητα από την ονομασία τους.

Επιπροσθέτως, καθορίζεται ότι ως εξάρτηση νοείται μία κατάσταση ψυχική ή και φυσική («σωματική»), που εμφανίζεται ως αποτέλεσμα της επίδρασης μιας ουσίας σ' έναν ζωντανό οργανισμό και χαρακτηρίζεται από μια ποικιλία

εκδηλώσεων, μέσα στις οποίες περιλαμβάνεται πάντοτε η διάθεση για την συνέχιση λήψης της ουσίας με σκοπό την επανεκδήλωση των ψυχοδραστικών ενεργειών της ή αντίθετα την αποφυγή δυσάρεστων συμπτωμάτων, που μπορεί να εκδηλωθούν όταν δεν ληφθεί.

Άρθρα 2-19

Ο παρών Κώδικας διατηρεί τις ρυθμίσεις των άρθρων 2 έως και 19 της προηγούμενης νομοθεσίας. Οι αναγκαστικές μεταβολές υφίστανται λόγω της αλλαγής της ονομασίας Υπουργείων και φορέων, οι οποίες προέκυψαν από πρόσφατες διοικητικές μεταβολές.

Άρθρο 20

Η εμπειρία της εφαρμογής των βασικών ρυθμίσεων για την διακίνηση ναρκωτικών, οι περιεχόμενες στην Απόφαση – πλαίσιο 2004/757 ΔΕΥ της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατευθυντήριες γραμμές, καθώς και η ανάγκη διεύρυνσης των απειλούμενων ποινών ώστε να παρέχονται στο δικαστήριο τα αναγκαία περιθώρια για την επιμέτρηση ποινής ανάλογης προς την βαρύτητα του εγκλήματος συνηγορούν για τα ακόλουθα:

Τυποποιείται ως βασικό έγκλημα (άρθρο 20) η παράνομη διακίνηση ναρκωτικών ουσιών (ΑΠ 246/1999, Ποινικά Χρονικά 1999, σελ. 1017), χαρακτηρίζεται κακούργημα και τιμωρείται με κάθειρξη και, σωρευτικά, με χρηματική ποινή, ενώ διατηρούνται με βελτιώσεις οι ήδη προβλεπόμενες (α. 36 επ.) παρεπόμενες ποινές και μέτρα ασφαλείας (απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος, δήμευση, απαγόρευση διαμονής). Εντελώς άσκοπη και ανορθολογική κρίθηκε η διατήρηση ως εγκλήματος της από αμέλεια διακίνησης ναρκωτικών ουσιών.

Κρίθηκε αναγκαίο να τυποποιείται το βασικό έγκλημα διακίνησης ναρκωτικών (κακούργημα) με τον λιτότερο δυνατό τρόπο, με νομοτεχνική αρμονία προς

τους συνήθεις κυρωτικούς κανόνες του ποινικού δικαίου. Προς αυτό, αντί της παρωχημένων εποχών παραθετικής διατύπωσης πολυάριθμων τρόπων τέλεσης, η οποία, πέραν του πολυσχιδούς της έκφρασης, ενέχει και τον κίνδυνο να μην είναι η παράθεση εξαντλητική, προτιμήθηκε η χρησιμοποίηση της λέξης «παράνομα διακινεί» στον κυρωτικό κανόνα και ακολούθως σε ερμηνευτική παράγραφο παρατέθηκαν ενδεικτικά οι τρόποι τέλεσης, όπως αυτοί προβλέπονται στον ισχύοντα προς τροποποίηση νόμο, ώστε να μην υπάρξουν πρακτικά προβλήματα διαχρονικού δικαίου στις πράξεις που θα έχουν τελεστεί πριν την ισχύ της νέας διάταξης. Με τον τρόπο αυτό καταστρώνεται ένα υπαλλακτικώς μικτό έγκλημα, παράλληλα δε επιλύεται οριστικά και το ζήτημα της τέλεσης περισσότερων πράξεων διακίνησης αναφορικά με την ίδια ποσότητα ναρκωτικών.

Άρθρο 21

Τυποποιούνται πέριξ του βασικού εγκλήματος διακίνησης προνομιούχες (άρθρο 21), διακεκριμένες (άρθρο 22) και ιδιαίτερα διακεκριμένες (άρθρο 23) περιπτώσεις. Κατά την τυποποίηση των παραλλαγών λήφθηκε κατά το δυνατόν υπόψη και ακολουθήθηκε η ορολογία της ισχύουσας νομοθεσίας, ώστε να διευκολύνεται ο εφαρμοστής του δικαίου και να ελαχιστοποιούνται οι κραδασμοί από την νομοθετική μεταβολή. Αναφορικά με τις περιπτώσεις που εντάχθηκαν στις παραλλαγές, προνομιούχες και διακεκριμένες, ελήφθησαν υπόψη και τα όσα συνιστώνται στην απόφαση – πλαίσιο 2004/757 ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ως προνομιούχες παραλλαγές πλημμεληματικής βαρύτητας τυποποιούνται οι πράξεις διακίνησης μικροποσότητας ναρκωτικών, η προμήθευση οικείου και το «κέρασμα». Λόγοι της ηπιότερης αυτής μεταχείρισης είναι αντίστοιχα, η ιδιαίτερα μικρή απαξία – επικινδυνότητα της συμπεριφοράς, σε συνδυασμό με την πιεστική ανάγκη εξασφάλισης της καθημερινής δόσης του δράστη, η έλλειψη σκοπού κέρδους και η ψυχολογική πίεση που ασκείται στο δράστη από τον οικείο ή τον άλλο χρήστη. Στο ίδιο άρθρο προσδιορίζονται και τα κριτήρια παραδοχής του ότι η

διάθεση γίνεται για αποκλειστική χρήση από τον τρίτο, παραπέμποντας στο α. 29 (είδος, καθαρότητα και ποσότητα ουσίας σε συνδυασμό με τις ιδιαίτερες ανάγκες του χρήστη, όπως αυτές προκύπτουν από τον χρόνο που κάνει χρήση, την συχνότητα και την ημερήσια δόση του).

Άρθρο 22

Στις διακεκριμένες παραλλαγές απειλείται κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών (10 – 20 έτη) και σωρευτικά χρηματική ποινή από 50000 μέχρι 500000 ευρώ. Εντάσσονται ουσιαστικά περιπτώσεις που διακρίνονταν και με τον ισχύοντα νόμο και ειδικότερα η τέλεση διακίνησης από υπάλληλο που νόμιμα ασχολείται με τα ναρκωτικά, για διευκόλυνση ή απόκρυψη άλλων κακουργημάτων, σε ευαίσθητους χώρους (στρατόπεδα, καταστήματα κράτησης, σχολεία κ.λπ.). Όπως επίσης περιπτώσεις που ο δράστης τελεί την πράξη με σκοπό να προκαλέσει τη χρήση ναρκωτικών από ανήλικο ή μεταχειριζόμενος με οποιοδήποτε τρόπο ανήλικο πρόσωπο, όταν ενεργεί στα πλαίσια εγκληματικής οργάνωσης (άρ. 187 και 187 Α του Π.Κ.), καθώς επίσης και όταν ο δράστης είναι υπότροπος. Ακόμη, περιπτώσεις όπου ο δράστης αναμιγνύει ναρκωτικά με τρόφιμα κ.λπ. ή είναι φαρμακοποιός και χορηγεί εν γνώσει του ναρκωτικά παράνομα ή γιατρός που εκδίδει, χωρίς ιατρική ένδειξη, συνταγή για ναρκωτικά ή ουσίες για να παρασκευαστούν ναρκωτικά. Οι λόγοι της αυξημένης απαξίας των εν λόγω πράξεων εντοπίζονται είτε στην ιδιαίτερη ευθύνη του δράστη (υπάλληλος, γιατρός κ.λπ.), είτε στην αυξημένη επικινδυνότητα της πράξης του και ειδικότερα αναφορικά με τον τόπο διακίνησης (π.χ. σχολεία), το πλαίσιο τέλεσής της (εγκληματική οργάνωση), τον σκοπό της (π.χ. διευκόλυνση άλλου κακουργήματος, πρόκληση χρήσης σε ανήλικο πρόσωπο) ή τον επικίνδυνα συγκαλυμμένο τρόπο της (ανάμιξη με τρόφιμα). Τα διακεκριμένα αυτά κακουργήματα δεν απαιτούν οποιαδήποτε κρίση αναφορικά με την ποσότητα και συνεπώς υπάγονται ρητά στο παρόν άρθρο (αναφέρονται και οι πράξεις του α. 21) και περιπτώσεις μικροποσότητας κ.λπ., που θα μπορούσαν να υπαχθούν στις προνομιούχες

παραλλαγές, οι οποίες, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του παρόντος, τιμωρούνται ως διακεκριμένα κακούργηματα.

Άρθρο 23

Εδώ τυποποιούνται ιδιαίτερα διακεκριμένες περιπτώσεις διακίνησης, που τιμωρούνται με την εσχάτη των ποινών (ισόβια κάθειρξη) ή με πρόσκαιρη κάθειρξη 10-20 ετών και χρηματική ποινή που μπορεί να φτάσει τις 600.000 ευρώ. Η διαφοροποίηση από την ισχύουσα ρύθμιση, ως προς το ύψος της ποινής έγκειται στην παροχή στον δικαστή της ευχέρειας να αποφύγει, κατά την επιμέτρηση, την εσχάτη των ποινών και να δύναται σε περιπτώσεις ελάσσονος απαξίας ή σε δράστες όχι ιδιαίτερα επικίνδυνους να επιβάλλει κάθειρξη από 10 μέχρι 20 έτη. Η απειλή τέτοιας ποινικής κύρωσης (ισόβια ή πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών) είναι συνήθης και στα κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα του Ποινικού Κώδικα. Πάντως η μόνο κατά το minimum ηπιότερη ποινική κύρωση αντισταθμίζεται απόλυτα και από την παγόρευση ηπιότερης αντιμετώπισης του εξαρτημένου δράστη αυτών των ιδιαίτερα διακεκριμένων εγκλημάτων, ο οποίος πλέον δεν θα έχει μειωμένο πλαίσιο ποινής, αλλά πλήρη ποινή.

Οι περιπτώσεις που τιμωρούνται με το άρθρο αυτό είναι:

- Η διακίνηση με χρήση όπλων, λόγω της αυξημένης επικινδυνότητας της συμπεριφοράς και της αντίστοιχης συμπροσβολής της δημόσιας τάξης.
- Η διακίνηση ναρκωτικών ουσιών που προκαλούν βαριές βλάβες στην υγεία, εφόσον πράγματι προκλήθηκαν βλάβες ή και θάνατος. Πρόκειται για εκ του αποτελέσματος χαρακτηριζόμενο έγκλημα (α. 29 ΠΚ) και συνεπώς δεν απαιτείται να αποδειχθεί δόλος του δράστη για τις προκληθείσες σωματικές βλάβες ή τον προκληθέντα θάνατο, αλλά αρκεί και η αμέλειά του για αυτές, αρκεί να έχει δόλο για την διακίνηση τόσο επικίνδυνων ναρκωτικών ουσιών.
- Η κατ' επάγγελμα μεγαλοδιακίνηση ή χρηματοδότηση μεγαλοδιακίνησης ναρκωτικών. Η επικινδυνότητα του δράστη θα πρέπει να προκύπτει, πέραν

της κατ' επάγγελμα τέλεσης, σωρευτικά και από την μεγάλη ποσότητα των διακινούμενων ναρκωτικών, η οποία προσδιορίζεται, για λόγους αντικειμενικότητας και ομοιόμορφης εφαρμογής του νόμου, από το ύψος του οικονομικού οφέλους (50.000 ευρώ) που αντικειμενικά είναι πρόσφορο να προσποριστεί στο δράστη από τη διακίνηση της συγκεκριμένης ποσότητας των ναρκωτικών. Έτσι αποφεύγεται η χρήση αόριστων εννοιών όπως λ.χ. ο όρος «ιδιαίτερα μεγάλη ποσότητα», που ενέχουν κινδύνους διαφορετικού προσδιορισμού της μεγάλης ποσότητας από διάφορα δικαστήρια. Ακόμη, πρέπει να σημειωθεί, ότι αν η κατ' επάγγελμα τέλεση μπορούσε από μόνη της να επισύρει την ισόβια κάθειρξη, χωρίς να απαιτείται σωρευτικά και η μεγάλη ποσότητα, θα υπήρχε ο κίνδυνος καταδίκης σε ισόβια κάθειρξη μικροδιακινήτων που δρουν κατ' επάγγελμα, δηλαδή σε ποινή δυσανάλογη και υπερβολική με την απαξία της πράξης τους.

Άρθρο 24

Εδώ τιμωρούνται σε πλημμεληματική μορφή πράξεις που δεν συνιστούν μεν διακίνηση, αλλά προωθούν τη διάδοση της χρήσης ναρκωτικών. Εξαιρούνται ρητά, όπως και στον ισχύοντα νόμο, οι επιστημονικές κ.λπ. κρίσεις, ενώ η πράξη γίνεται κακουργηματική, αν τελείται κατ' επάγγελμα και με σκοπό το κέρδος.

Άρθρο 25

Διατηρείται η ποινικοποίηση με πλημμεληματικό χαρακτήρα της οδήγησης μεταφορικού μέσου υπό την επίδραση ναρκωτικών και καταστρώνονται εγκλήματα (πλημμελήματα ή κακουργήματα) εκ του αποτελέσματος (άρ. 29 Π.Κ.) όταν η πράξη είχε ένα περαιτέρω αποτέλεσμα.

Άρθρο 26

Διατηρείται η διοικητική ευθύνη των νομικών προσώπων και η πρόβλεψη των αντίστοιχων διοικητικών ποινών.

Άρθρο 27

Στο άρθρο 27 του παρόντος Σχεδίου Νόμου παραμένουν τα ευνοϊκά μέτρα υπέρ όσων μεταμεληθέντων δραστών των εγκλημάτων περί τα ναρκωτικά (άρθ. 20 έως και 23) αποφασίζουν να συνδράμουν ουσιαστικά στην εξάρθρωση εγκληματικών δικτύων και στη σύλληψη εμπόρων ναρκωτικών, των οποίων η δράση είναι για την κοινωνία καταδήλως επαχθέστερη από την δική τους. Ενώ στο ισχύον άρθρο 27 ν. 3459/2006 η ευνοϊκότερη μεταχείριση περιοριζόταν στον δράστη των βασικών εγκλημάτων, τώρα εισάγεται μια σημαντική καινοτομία. Προβλέπεται, δηλαδή, η ισχύς των ευνοϊκών μέτρων και για τους δράστες, χωρίς μάλιστα πρόταση του εισαγγελέα και σε επιβαρυντικές περιπτώσεις των σχετικών εγκλημάτων (αρ. 22, 23). Η νέα πρόβλεψη σκοπεί στην άντληση σημαντικών πληροφοριών για τη σύλληψη ατόμων υψηλότερου επιπέδου εγκληματικής δράσης.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1, στον μεταμεληθέντα, εφ' όσον κριθεί (και όχι απλώς εφόσον πιθανολογείται όπως ισχύει τώρα) ότι παρέσχε πληροφοριακά δεδομένα, πριν από την αμετάκλητη καταδίκη του, τα οποία συνέβαλαν ουσιαστικά είτε στην εξάρθρωση εγκληματικής οργάνωσης, είτε στην σύλληψη εμπόρων ναρκωτικών με σημαντικότερη θέση στη δομή τέτοιων οργανώσεων και με δραστηριότητα μεγαλύτερης απαξίας από τη δική του, αναγνωρίζεται υποχρεωτικά ελαφρυντική περίπτωση από το δικαστήριο που εκδικάζει την υπόθεσή του. Παράλληλα, το δικαστήριο μπορεί να διατάσσει και αναστολή εκτέλεσης της ποινής για διάστημα από δύο (2) έως είκοσι (20) έτη, ανεξάρτητα από τη συνδρομή των όρων του ΠΚ για τις ποινές που αναστέλλονται (αρ. 99 επ. Π.Κ). Όμως, ακόμη και μετά την αμετάκλητη καταδίκη παρέχεται δυνατότητα στον μεταμεληθέντα, σύμφωνα με την νέα παράγραφο 5, η οποία προστίθεται στο παρόν άρθρο, να απολυθεί από τις φυλακές, έστω και αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της υφ' όρον απόλυσής του κατά το αρ. 105 Π.Κ.

Στην παράγραφο 2 προβλέπεται η δυνατότητα προσωρινής αναστολής της ποινικής του δίωξης και προσωρινής απελευθέρωσης του μεταμεληθέντος,

για όσο χρόνο απαιτείται η συνεργασία του με τις Διωκτικές Αρχές, όχι αυτόματα όπως υπονοείται στο ισχύον άρ. 27 παρ. 2, αλλά εφ' όσον κρίνεται αναγκαία η παρουσία του για την επιβεβαίωση των πληροφοριών που παρέχει. Η προσωρινή αποφυλάκιση γίνεται με έκδοση Βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών, μετά από πρόταση του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών. Η δυνατότητα αυτή, σύμφωνα με την παράγραφο 3, αίρεται με ανάκληση του Βουλεύματος του Δικαστικού Συμβουλίου και με συνέχιση της ποινικής δίωξης του υπαιτίου, όπως και στο ισχύον άρ. 27 παρ.3.

Η παράγραφος 4 προβλέπει την διαδικασία που ακολουθείται για την παροχή πληροφοριών και την σχετική με αυτές γνώση του αρμόδιου Δικαστικού Συμβουλίου ή Δικαστηρίου που δεν προβλέπεται στον ισχύοντα Κώδικα. Συγκεκριμένα, οι παρεχόμενες πληροφορίες αποτυπώνονται σε έκθεση ένορκης εξέτασης μάρτυρα, που συντάσσεται κατά τις διατάξεις του άρθρου 148 Κ.Π.Δ., η οποία αποστέλλεται στον εποπτεύοντα τις υποθέσεις ναρκωτικών Εισαγγελέα Εφετών, προκειμένου να λάβει γνώση, ενώ για την διασφάλιση της προστασίας του μεταμεληθέντος παραμένει μυστική και φυλάσσεται σε ειδικό αρχείο της Εισαγγελίας Εφετών. Για τον ίδιο λόγο, λαμβάνουν γνώση του περιεχομένου της μόνο τα μέλη του αρμόδιου να κρίνει την συνδρομή των όρων εφαρμογής και χορήγησης των προαναφερομένων ευεργετημάτων Δικαστικού Συμβουλίου ή Δικαστηρίου, χωρίς να παρέχεται η δυνατότητα γνωστοποίησης της ταυτότητας του μεταμεληθέντος στους τυχόν συλληφθέντες που αποτελούσαν υποκείμενα των πληροφοριών. Αυτό δεν συνεπάγεται ωστόσο περιορισμό των υπερασπιστικών δικαιωμάτων των υποκειμένων των πληροφοριών αυτών, καθώς η σχετική έκθεση εξέτασης δεν περιλαμβάνεται στη δικογραφία που τους αφορά, και δεν λαμβάνουν γνώση αυτής οι Δικαστές που θα τους κρίνουν. Η συνδρομή των όρων εφαρμογής και χορηγήσεως των ευεργετημάτων εξετάζεται από το αρμόδιο Δικαστικό Συμβούλιο ή το Δικαστήριο και αυτεπαγγέλτως.

Άρθρο 28

Στο άρθρο 28 του παρόντος νόμου προβλέπεται η συγκαλυμμένη δράση αστυνομικών ή άλλων προσώπων (ιδιωτών), με την οποία καθίσταται εφικτή η «εκ των έσω» παρακολούθηση της εγκληματικής δράσης σε περιπτώσεις σοβαρών εγκλημάτων διακίνησης ναρκωτικών, και με την οποία επιδιώκεται η απόκτηση αποδεικτικών στοιχείων, πάντα όμως υπό την έγκριση των αρμοδίων Εισαγγελικών και Δικαστικών Αρχών, ώστε να ενισχύεται το αδιάβλητο των ενεργειών των ελεγκτικών οργάνων. Η ειδική αυτή δράση, η οποία εφαρμόζεται ευρέως από τους ελεγκτικούς μηχανισμούς παγκοσμίως αποτελεί ήδη ισχύον δίκαιο της χώρας μας και, ουσιαστικά, δεν εισάγεται κάποια νέα ρύθμιση, αλλά βελτιώνεται η ήδη ισχύουσα, τόσο ως προς τον τρόπο υλοποίησής της και την αποτελεσματικότητά της, όσο και ως προς τις εγγυήσεις εφαρμογής της.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 28 του παρόντος νόμου, όπως και του προΐσχύσαντος, καθιερώνεται λόγος άρσης του αδίκου για τα όργανα των Διοικητικών Αρχών ή ιδιωτών που δρουν υπό συγκαλυμμένη ιδιότητα, και καθορίζεται το εύρος του πλαισίου ενεργειών τους, ώστε να αποφεύγονται πλέον ερμηνευτικές δυσκολίες που ανέκυπταν κατά το παρελθόν, αναφορικά με το επιτρεπόμενο όριο αυτών. Δύνανται δηλαδή να ενεργούν υπό συγκεκριμένες ιδιότητες, του αγοραστή, μεσολαβητή, μεταφορέα ή φύλακα ναρκωτικών, χωρίς όμως να αποκλείεται η δράση τους και υπό άλλες ιδιότητες, αλλά υπό την περιοριστική ρήτρα, ότι από τις ενέργειες αυτές «δεν δημιουργούνται ή δεν επιτείνονται κίνδυνοι για τρίτα πρόσωπα». Παρέχεται έτσι η ευχέρεια ελέγχου ενός μεγάλου εύρους του φάσματος της δράσεως των εγκληματικών οργανώσεων, ενώ παράλληλα οριοθετείται και το εύρος των ενεργειών των υπό συγκαλυμμένη ιδιότητα δρώντων, αποκλειομένων έτσι, εκ μέρους τους, σε κάθε περίπτωση, πράξεις διάθεσης ναρκωτικών ή ενέργειες των οποίων τα αποτελέσματα είναι ανέλεγκτα. Έτσι, επί παραδείγματι, δεν περιορίζονται οι υπό συγκαλυμμένη ιδιότητα ενεργούντες να δρουν ως συσκευαστές ναρκωτικών, δεν μπορούν όμως να ενεργούν ως πωλητές ή να συντάσσουν συνταγογραφήσεις. Η έννοια του «υποψηφίου» κάποιας από τις παραπάνω ενέργειες, που προεβλέπετο στην προΐσχύσασα διάταξη της

παραγράφου 1, καθιστούσε σε πολλές περιπτώσεις τον ρόλο του υπό συγκαλυψη δρώντος ανενεργό, αφού περιοριζόταν στο επίπεδο μόνον της πληροφοριακής κάλυψης και δεν μπορούσε να επεκταθεί σε ενέργειες οι οποίες ούτως ή άλλως θα εκπληρώνονταν από κάποιο συμμετοχο των αδικημάτων αυτών, όπως επί παραδείγματι, η μεταφορά ναρκωτικών. Η απαίτηση της «παθητικής» στάσης του υπό συγκαλυμμένη ιδιότητα δρώντος είναι δεδομένη ως προς την προαπόφαση του δράστη να τελέσει κάποιο από τα παραπάνω αδικήματα. Εγγύηση των ενεργειών της συγκαλυμμένης δράσης αποτελεί πλέον η προϋπόθεση τηρήσεως της διαδικασίας του άρθρου 253^A Κ.Π.Δ., δηλαδή η εκτέλεση τέτοιων ενεργειών υπό Εισαγγελική και Δικαστική έγκριση.

Στην παράγραφο 2 προβλέπεται η δράση των διεισδυτών με διαφορετικά στοιχεία της ταυτότητας ή ιδιότητάς τους, από τα πραγματικά, ώστε να διευκολύνεται η αποστολή τους και παράλληλα να προστατεύεται η ιδιωτική τους ζωή. Παράλληλα, υπάρχει πρόβλεψη της δυνατότητας εκ μέρους των ελεγκτικών οργάνων να ενεργούν συναλλαγές, εμπορικές ή άλλες, απαιτούμενες κατά την διεισδυτική αποστολή τους. Η όλη διαδικασία για τον εφοδιασμό των ελεγκτικών οργάνων ή των ιδιωτών με αναγκαία στοιχεία, η έγκριση για την διενέργεια συναλλαγών και τα απαιτούμενα γι' αυτές χρηματικά ποσά ανατίθεται με Υπουργική Απόφαση στις αντίστοιχες Αρχές και Υπηρεσίες της Διοίκησης.

Η παράγραφος 3 καταργείται και στην θέση της εισάγεται η ειδική ανακριτική πράξη της καταγραφής δραστηριότητας ή άλλων γεγονότων εκτός κατοικίας με συσκευές ήχου ή εικόνας ή με άλλα ειδικά τεχνικά μέσα, δηλαδή η οπτική ή ηχητική αποτύπωση της εγκληματικής δραστηριότητας του καθ' ου η ανακριτική πράξη και των σχετιζομένων με αυτήν επαφών του, προκειμένου για να χρησιμοποιηθεί το υλικό ως αποδεικτικό στοιχείο ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου, ανακριτικής ή άλλης δημόσιας αρχής. Για την εκπλήρωση και αυτής της ειδικής πράξης προβλέπονται δικαστικές εγγυήσεις (Εισαγγελική Διάταξη και έκδοση Βουλεύματος του αρμοδίου δικαστικού Συμβουλίου), όπως περιγράφονται στο άρθρο 253^A Κ.Π.Δ.

Άρθρο 29

Σημαντική διαφοροποίηση σε σχέση με το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς επέρχεται με το νέο νόμο στο ζήτημα της αντιμετώπισης του χρήστη ναρκωτικών ουσιών.

Μέχρι σήμερα η χρήση ναρκωτικών ήταν κατ' αρχήν αξιόποινη πράξη και ο χρήστης τιμωρούνταν με μια ήπια πλημμεληματικού χαρακτήρα ποινή (φυλάκιση μέχρι ενός έτους), εκτός εάν ήταν συμπτωματικός χρήστης και οι περιστάσεις, κάτω από τις οποίες έγινε η χρήση σε συνδυασμό με την προσωπικότητα του δράστη δικαιολογούσαν την πρόβλεψη ότι δεν είναι πιθανό να επαναληφθεί η πράξη στο μέλλον. Σ' αυτή την περίπτωση μπορούσε το δικαστήριο να κρίνει την πράξη ατιμώρητη.

Με το νέο νόμο, τόσο η χρήση ναρκωτικών ουσιών όσο και οι αναγκαία συνεχόμενες με αυτήν πράξεις της προμήθειας και κατοχής ναρκωτικών προς ιδίαν αποκλειστική χρήση του προσώπου δεν αποτελούν αξιόποινη πράξη και δεν τιμωρούνται. Τιμωρείται όμως με μια πταισματική ποινή (κράτηση μέχρι τριών μηνών και πρόστιμο μέχρι χιλίων ευρώ) η καλλιέργεια φυτών κάνναβης σε αριθμό ή έκταση που δικαιολογούνται για την αποκλειστική χρήση του δράστη.

Η αποποινικοποίηση της χρήσης ναρκωτικών ουσιών και των υποστηρικτών - συνοδευτικών αυτής πράξεων της προμήθειας και κατοχής, που προβλέπει το Σχέδιο Νόμου, υπαγορεύθηκε από την σκέψη ότι η χρήση ναρκωτικών αποτελεί πράξη αυτοπροσβολής του εννόμου αγαθού από τον φορέα του. Κρίθηκε ότι για λόγους συνέπειας θα έπρεπε η πράξη αυτή να αντιμετωπισθεί από τον νομοθέτη και στο νόμο για τα ναρκωτικά με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίζει η νομοθεσία μας άλλες αυτοπροσβολές. Προς τεκμηρίωση τούτου, αρκεί να αναφέρει κάποιος εδώ ότι ο αποπειρώμενος λ.χ. τον αυτοχειρισμό του, καθώς επίσης και ο «αιχμάλωτος» άλλων όχι λιγότερο επικίνδυνων και βλαπτικών για την υγεία εξαρτησιογόνων ουσιών (αλκοόλ, τσιγάρο) παραμένουν ατιμώρητοι.

Η αποποινικοποίηση της χρήσης ναρκωτικών ουσιών, δεν σημαίνει βέβαια ότι η χρήση μπορεί να γίνεται δημοσίως και σε κοινή θέα, όπως λ.χ. σε καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος ή εν γένει σε οποιοδήποτε δημόσιο χώρο. Μια τέτοια πράξη κρίθηκε ευλόγως ότι εμφανίζει ένα κάποιο εγκληματικό άδικο και πρέπει να τιμωρείται.

Άξια ιδιαίτερης μνείας είναι η καινοτομία που εισάγεται με την παράγραφο 5 στο άρθρο 29 του νόμου για τα ναρκωτικά, σύμφωνα με την οποία τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών, όποιος καταρτίζει πλαστή ιατρική συνταγή χορήγησης ναρκωτικών ουσιών, καθώς και όποιος νοθεύει ή χρησιμοποιεί μια τέτοια συνταγή με σκοπό να χρησιμοποιήσει ο ίδιος τα σχετικά ναρκωτικά.

Άρθρο 30

Οι διατάξεις των άρθρων 30 έως και 35 του Σχεδίου ασχολούνται με την μεταχείριση των εξαρτημένων δραστών. Η εξάρτηση μπορεί να εμφανίζεται είτε σε σωματικό είτε και σε ψυχικό επίπεδο και αφορά σε όλες ανεξαιρέτως τις ουσίες που περιγράφονται στο άρθρο 1. Η σωματική εξάρτηση εμφανίζεται ως αποτέλεσμα μιας προσαρμοστικής κατάστασης στην λήψη μιας ουσίας και εκδηλώνεται με έντονες σωματικές διαταραχές όταν η χορήγηση αυτή διακοπεί. Οι διαταραχές αυτές εκδηλώνονται ως σύνδρομο αποστέρευσης ή αποχής. Η κατάσταση αυτή, υποχωρεί όταν χορηγηθεί και πάλι η ίδια ουσία ή άλλη παρόμοιας φαρμακολογικής δράσης (διασταυρούμενη εξάρτηση). Η ψυχική εξάρτηση χαρακτηρίζεται από διάθεση για την συνέχιση λήψης της ουσίας προκειμένου έτσι να αναπαραχθεί κάποια «ευχάριστη» διέγερση του θυμικού (Λ.Κοτσαλή-Μ.Μαργαρίτη-Ι.Φαρσεδάκη, Ναρκωτικά. Κατ' άρθρο ερμηνεία του ν. 3459/2006, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2007, σελ. 325, Ν.Παρασκευόπουλου-Κ.Κοσμάτου, Ναρκωτικά, Κατ' άρθρο ερμηνεία των ποινικών και δικονομικών διατάξεων του Κώδικα νόμων για τα Ναρκωτικά-ν. 3459/2006, εκδ. Σάκκουλα, β' έκδοση, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 167 επ.).

Βασικό αποδεικτικό στοιχείο για την κατάφαση ή μη της εξάρτησης του κατηγορουμένου κατά την ισχύουσα νομοθεσία (άρθρο 30 ν. 3459/2006) αποτέλεσε η έκθεση πραγματογνωμοσύνης. Ωστόσο η αμιγώς ιατρική

διάγνωση της εξάρτησης, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι στην πράξη δεν είναι δυνατόν να υλοποιηθούν τα προβλεπόμενα στην κείμενη νομοθεσία (π.χ. λόγω αδυναμίας κλινικού ελέγχου επί 5νθήμερο με την εισαγωγή του κατηγορουμένου σε νοσηλευτικό ίδρυμα, η οποία αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την ορθή χρήση των εννέα κριτηρίων που προβλέπει η υπ' αριθμ. Α2 Β/3892/1987 απόφαση του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και λόγω εγγενών υλικοτεχνικών ελλείψεων), έχουν δημιουργήσει μέχρι σήμερα αρκετές αποδεικτικές δυσχέρειες. Βάσιμα λοιπόν θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η ανυπαρξία ουσιαστικών στοιχείων που σχετίζονται με τη νόμιμη διαδικασία διενέργειάς της προσδίδουν σήμερα στην ιατροδικαστική πραγματογνωμοσύνη τον χαρακτήρα ενός ατελούς και πολλές φορές άκυρου αποδεικτικού μέσου.

Ας σημειωθεί επίσης ότι η πρόβλεψη για άμεση λήψη δειγμάτων σωματικών υγρών (ούρων και αίματος) και τυχόν άλλου βιολογικού υλικού του κατηγορουμένου για διενέργεια τοξικολογικής ανάλυσης και εργαστηριακού ελέγχου, είναι πρόσφορη μόνο για την διαπίστωση της πρόσφατης χρήσης και όχι για την διαπίστωση της εξάρτησης του κατηγορουμένου. Η διάγνωση της εξάρτησης του κατηγορουμένου, ως στοιχείο που οδηγεί σε μείωση της ευθύνης του, αποτελεί καθοριστικό στοιχείο για την ποινική μεταχείρισή του και ως εκ τούτου συστατικό στοιχείο της «δίκαιης δίκης» που προβλέπεται στο άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Συνεπώς στο πλαίσιο αυτό βασική προϋπόθεση και απόλυτη συνθήκη αποτελεί η χρήση κάθε αποδεικτικού μέσου που συνηγορεί για την εξάρτησή του. Ως εκ τούτου η ισότιμη (μαζί με την έκθεση πραγματογνωμοσύνης) ύπαρξη και άλλων αποδεικτικών μέσων για την διάγνωση της εξάρτησης του κατηγορουμένου είναι επιβεβλημένη.

Με την προτεινόμενη στο παρόν Σχέδιο τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 30 δίνεται η δυνατότητα στο δικαστήριο της ουσίας να απεγκλωβιστεί από την χρήση ενός και μοναδικού (και πολλές φορές ατελούς) αποδεικτικού μέσου και να συνεκτιμήσει ισότιμα και άλλα αποδεικτικά μέσα, όπως είναι τα έγγραφα που αναφέρονται είτε σε συμμετοχή και παρακολούθηση από τον κατηγορούμενο συμβουλευτικών και θεραπευτικών προγραμμάτων αναγνωρισμένων υπηρεσιών απεξάρτησης (ΚΕΘΕΑ, ΨΝΑ, ΨΝΘ) ή

χορήγησης υποκαταστάτων (OKANA), είτε σε περίθαλψη για παθήσεις συνδεόμενες με την χρήση ναρκωτικών ουσιών (όπως λ.χ. ηπατίτιδα, AIDS, πνευμονικό οίδημα ή πιστοποιήσεις υγειονομικών επιτροπών), είτε σε ψυχολογικά και κοινωνικά δεδομένα που αφορούν τον κατηγορούμενο (όπως λ.χ. πιστοποιήσεις από κοινωνικές υπηρεσίες και οργανισμούς), είτε σε ευρήματα εργαστηριακών εξετάσεων που αποκαλύπτουν χρήση ναρκωτικών για μακρόχρονες περιόδους. Επίσης ως αποδεικτικό μέσο για την κατάφαση της εξάρτησης του κατηγορουμένου μπορεί να χρησιμοποιηθεί έγγραφη πιστοποίηση αναφορικά με την εντός των σωφρονιστικών καταστημάτων σωματική αποτοξίνωση και παρακολούθηση ειδικού συμβουλευτικού προγράμματος ψυχολογικής απεξάρτησης που προβλέπεται στα άρθρα 31 και 34 του Σχεδίου.

Παράλληλα σε κάθε φάση της ποινικής διαδικασίας παρέχεται η δυνατότητα να διαταχθεί ιατροδικαστική πραγματογνωμοσύνη, είτε αυτεπάγγελα είτε μετά από αίτημα του κατηγορουμένου, προκειμένου να καθοριστεί αν πράγματι υπάρχει εξάρτηση, όπως επίσης και το είδος (σωματική ή ψυχική) και η βαρύτητα αυτής (χρόνος, εξαρτησιογόνα ουσία, απαιτούμενη ημερήσια δόση).

Τέλος θα πρέπει να σημειωθεί ότι τεκμήριο για την εξάρτηση του κατηγορουμένου έχει εισαχθεί στην διάταξη του άρθρου 33 παρ. 2 του Σχεδίου, σύμφωνα με την οποία η βεβαίωση ολοκλήρωσης εγκεκριμένου κατά νόμο θεραπευτικού προγράμματος απεξάρτησης, οδηγεί υποχρεωτικά στην κρίση ότι κατά την εισαγωγή του κατηγορουμένου για θεραπεία, αυτός είχε αποκτήσει την έξη της χρήσης ναρκωτικών ουσιών.

Με βάση τον ισχύοντα Κώδικα, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3811/2009, προκύπτει πλέον σαφώς ότι το στοιχείο της εξάρτησης του κατηγορουμένου αποτελεί κατ' ουσίαν λόγο άρσης ή μείωσης του καταλογισμού του δράστη, που πρέπει να οδηγεί είτε σε απαλλαγή είτε σε μείωση ποινής (*Ν.Παρασκευόπουλου*, Η καταστολή της διάδοσης των ναρκωτικών στην Ελλάδα, 3^η έκδοση, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2010, σελ. 202 επ., *Σ.Παύλου*, Ναρκωτικά. Δογματικά και ερμηνευτικά προβλήματα των ποινικών διατάξεων του Κώδικα Νόμων για τα Ναρκωτικά, 3^η έκδοση, εκδ. Π.Ν.Σάκκουλα, Αθήνα 2008, σελ. 262 επ.). Ως εκ τούτου και το παρόν Σχέδιο

ακολουθεί σε γενικές γραμμές τις ισχύουσες προβλέψεις του ν. 3459/2006, ως εξής (άρθρο 30 παρ. 4):

α. Αν πρόκειται για εξαρτημένο που τέλεσε πράξη του άρθρου 29 παρ. 2 και 4, αυτός παραμένει ατιμώρητος.

β. Αν πρόκειται για εξαρτημένο που τέλεσε τις βασικές πράξεις διακίνησης του άρθρου 20, αυτός τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους.

γ. Αν πρόκειται για εξαρτημένο που τέλεσε τις προνομιούχες μορφές διακίνησης του άρθρου 21, αυτός τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ένα (1) έτος.

δ. Αν πρόκειται για εξαρτημένο που τέλεσε τις διακεκριμένες μορφές διακίνησης του άρθρου 22, αυτός τιμωρείται με πρόσκαιρη κάθειρξη μέχρι δέκα (10) έτη.

Δεδομένων των κριτηρίων που αναπτύχθηκαν παραπάνω για την διάγνωση της εξάρτησης, καθώς και των αυξημένων προϋποθέσεων για τη συνδρομή των επιβαρυντικών περιστάσεων διακίνησης, προκρίθηκε να μην υπάρξει ειδική πρόβλεψη για μειωμένο πλαίσιο ποινής στους εξαρτημένους που τέλεσαν τις πράξεις του άρθρου 23, ως προς τους οποίους θα ισχύει συνεπώς το πλήρες πλαίσιο ποινής.

Για την αποφυγή παρερμηνειών επαναλαμβάνεται με σαφήνεια ότι ο κατά νόμο ποινικός χαρακτήρας των πράξεων που τελέστηκαν από εξαρτημένο δράστη κρίνεται με βάση την απειλούμενη στο νόμο ποινή, συνεπώς η νομοθετική πρόβλεψη για πλημμεληματική ποινή του εξαρτημένου διακινητή συνεπάγεται και τον αντίστοιχο χαρακτήρα της πράξης του (άρθρο 30 παρ. 5).

Άρθρο 31

Με τα προτεινόμενα άρθρα 31-35 εισάγονται δύο καινοτομίες: α) καθιερώνεται ένα δικαίωμα στην θεραπεία, δηλαδή στην απεξάρτηση, του εξαρτημένου κρατούμενου, και β) προβλέπεται η δυνατότητα επιβολής εναλλακτικών μέτρων απεξάρτησης από το δικαστήριο.

Όπως προαναφέρθηκε, η ουσιαστική μεταχείριση του εξαρτημένου δράστη θα πρέπει να έχει ως βασική αφετηρία την θεραπευτική του προσέγγιση (με την

αυτονόητη συναίνεσή του), ενώ η συνεπής παρακολούθηση και ολοκλήρωση θεραπευτικών προγραμμάτων απεξάρτησης, ως ουσιαστικό στοιχείο αντεγκληματικής πολιτικής για τα ναρκωτικά, θα πρέπει να μειώνει τις δυσμενείς συνέπειες μιας ποινικής καταδίκης. Ήδη οι διατάξεις των άρθρων 31 και 32 του ν. 3459/2006 προέβλεπαν ευεργετικά μέτρα για όσους εξαρτημένους δράστες παρακολουθούσαν ή ολοκλήρωναν θεραπευτικά προγράμματα απεξάρτησης. Ωστόσο η πολυπλοκότητα των ρυθμίσεων αυτών (οι οποίες άλλωστε προέκυψαν σταδιακά με διάφορες νομοθετικές μεταβολές και ενσωματώθηκαν στη νομοθεσία περί ναρκωτικών, όπως με τους ν. 2161/1993, ν. 2331/1995, ν. 2408/1996, ν. 2479/1997, ν. 2721/1999, του ν. 3189/2003) καθιστούσαν σπάνια την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων.

Ως εκ τούτου το παρόν Σχέδιο υιοθέτησε τις περισσότερες από τις ρυθμίσεις αυτές, τις οποίες και κατατάσσει σε όλο το φάσμα της ποινικής διαδικασίας αλλά και στο πεδίο της έκτισης της ποινής. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στα προβλεπόμενα ευεργετικά μέτρα συνεχίζουν να υπάγονται όχι μόνο οι εξαρτημένοι δράστες πράξεων του νόμου περί ναρκωτικών, αλλά και οι εξαρτημένοι δράστες εγκλήματος που φέρεται ότι τελέσθηκε για να διευκολυνθεί η χρήση ναρκωτικών ουσιών, καθώς είναι γνωστό ότι η ανάγκη του εξαρτημένου για εύρεση πόρων για την εξασφάλιση της αναγκαίας ποσότητας για καθημερινή χρήση τον ωθεί στην τέλεση άλλων εγκλημάτων (κυρίως κατά της ιδιοκτησίας και περιουσίας). Με βάση τα παραπάνω αποφασίστηκε να μειωθεί ο αριθμός των ήδη προβλεπόμενων εξαιρέσεων αποκλεισμένης της δυνατότητας εφαρμογής των μέτρων σε εγκλήματα μεγάλης απαξίας, όπως είναι οι επιβαρυντικές περιστάσεις διακίνησης ναρκωτικών κατά το άρθρο 23 του Σχεδίου καθώς και των εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 187 Α, 299, 306 παρ. 2, 310 παρ. 3, 311, 322, 323, 324, 336 και 380 παρ. 2 του Π.Κ..

Στα άρθρα 31-35 του Σχεδίου έχουν ενσωματωθεί οι περισσότερες από τις διατάξεις των άρθρων 31 και 32 ν. 3459/2006, με την εξής ταξινόμηση: α) προβλέψεις κατά το στάδιο της προδικασίας, β) συνέπειες της συμμετοχής σε θεραπευτικά προγράμματα εκτός καταστημάτων κράτησης, γ) συνέπειες της ολοκλήρωσης θεραπευτικού προγράμματος εκτός σωφρονιστικών

καταστημάτων, δ) εισαγωγή σε θεραπευτικό ή ειδικό κατάστημα κράτησης και μεταγωγές και ε) υπ' όρον απόλυση.

Ειδικότερα για την προδικασία προβλέπονται τα εξής: Αρχικά προβλέπεται ως περιοριστικός όρος η εισαγωγή του κατηγορουμένου σε εγκεκριμένο κατά νόμο θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης. Στόχος της νέας αυτής πρόβλεψης είναι να δοθεί η δυνατότητα θεραπευτικής προσέγγισης του δράστη που δηλώνει ότι επιθυμεί να παρακολουθήσει θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης, λαμβανομένων υπόψη ότι: α) οι προβλεπόμενοι περιοριστικοί όροι κατά τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας δεν συνδέονται με ζητήματα απεξάρτησης από τα ναρκωτικά, β) η εισαγωγή του συγκεκριμένου περιοριστικού όρου είναι δυνατόν να συμβάλει στην ορθολογική επιβολή της προσωρινής κράτησης στις περιπτώσεις των εξαρτημένων και γ) ο κίνδυνος της στέρησης της ελευθερίας του εξαρτημένου δράστη λειτουργεί πολλές φορές ως μοχλός κινητοποίησης προς την απεξάρτησή του.

Περαιτέρω, σε περίπτωση επιβολής προσωρινής κράτησης, εάν ο κατηγορούμενος δηλώσει ότι επιθυμεί να παρακολουθήσει ειδικό συμβουλευτικό πρόγραμμα για απεξάρτηση εντός των καταστημάτων κράτησης, υποβάλλεται σε πρόγραμμα σωματικής αποτοξίνωσης διάρκειας τριών εβδομάδων. Μετά την ολοκλήρωση της παραπάνω φάσης, ειδική επιτροπή στην σύνθεση της οποίας συμμετέχουν ο υπεύθυνος του Προγράμματος σωματικής αποτοξίνωσης και ο υπεύθυνος του Προγράμματος ψυχολογικής απεξάρτησης του Καταστήματος Κράτησης, μπορεί να διατάξει την παρακολούθηση ειδικού συμβουλευτικού προγράμματος ψυχολογικής απεξάρτησης. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, στις περιπτώσεις αυτές που ο προσωρινά κρατούμενος παρακολουθεί ειδικό συμβουλευτικό πρόγραμμα για απεξάρτηση εντός των καταστημάτων κράτησης, η σχετική πιστοποίηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την κρίση του δικαστηρίου αναφορικά με την εξάρτησή του (κατά το άρθρο 30 παρ. 3).

Είναι χρήσιμο να επισημανθεί ότι τόσο η επιβολή του προβλεπόμενου περιοριστικού όρου, όσο και η παρακολούθηση ειδικού συμβουλευτικού προγράμματος του προσωρινά κρατουμένου, μπορούν να τύχουν εφαρμογής για κάθε έγκλημα, καθώς αποσκοπούν στην θεραπευτική προσέγγιση κάθε

εξαρτημένου κατηγορουμένου από τις ναρκωτικές ουσίες με γνώμονα το δικαίωμά του στην υγεία και στην περίθαλψη.

Άρθρο 32

i. Αναβολή και αποχή από την άσκηση ποινικής δίωξης

Η αναβολή από την άσκηση ποινικής δίωξης προβλεπόταν στο άρθρο 32 παρ. 1 περ. α' ν. 3459/2006. Η πρόταση του παρόντος Σχεδίου ακολουθεί την υπάρχουσα ρύθμιση. Η αναβολή από την άσκηση ποινικής δίωξης είναι δυνατή για τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, μετά από έγκριση του εισαγγελέα εφετών. Προϋπόθεση για την εφαρμογή της αποτελεί η οικειοθελής υποβολή σε θεραπεία σε εγκεκριμένο κατά νόμο θεραπευτικό πρόγραμμα ψυχικής απεξάρτησης, η οποία διαπιστώνεται από συνεχείς εκθέσεις του διευθυντή του προγράμματος. Περαιτέρω προβλέπεται και πάλι η αποχή από την άσκηση ποινικής δίωξης στις περιπτώσεις όπου ο δράστης ολοκληρώσει με επιτυχία το θεραπευτικό πρόγραμμα σύμφωνα με έγγραφη βεβαίωση και έκθεση του διευθυντή του προγράμματος. Ωστόσο η δικαιοδοσία για την αποχή από την άσκηση ποινικής δίωξης ανήκει στο συμβούλιο πλημμελειοδικών και όχι στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών (μετά από έγκριση του εισαγγελέα εφετών). Βασικό στοιχείο για την αποχή από την άσκηση ποινικής δίωξης αποτελεί η κρίση ότι η συνέχιση της ποινικής δίωξης θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την επανένταξη του συγκεκριμένου δράστη στην κοινωνική ζωή.

ii. Αναστολή εντάλματος σύλληψης

Κατά την παρ. 7 του άρθρου 31 ν. 3459/2006 προβλεπόταν η (δυνατή) αναστολή από τον αρμόδιο εισαγγελέα της ισχύος εντάλματος σύλληψης προσώπου, που παρακολουθεί εγκεκριμένο πρόγραμμα ψυχικής απεξάρτησης, εφόσον το ένταλμα αυτό αφορά πράξη που φέρεται ότι τελέστηκε πριν από την εισαγωγή του διωκόμενου στο παραπάνω πρόγραμμα. Η διάταξη αυτή διατηρείται αυτούσια στο άρθρο 32 παρ. 1 στ. β' του Σχεδίου. Η αρμοδιότητα για την αναστολή ανήκει στο συμβούλιο ενώπιον

του οποίου εκκρεμεί η κατηγορία, στην περίπτωση που έχει διατηρηθεί η ισχύς του εντάλματος με σύμφωνη γνώμη του προέδρου εφετών ή με βούλευμα.

iii. Αναστολή εκτέλεσης ποινής

Κατά την παρ. 5 του άρθρου 31 του ν. 3459/2006 προβλεπόταν η αναστολή εκτέλεσης ποινής προσώπου που παρακολουθεί εγκεκριμένο κατά νόμο θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης, εφόσον οι ποινές αυτές αφορούν πράξεις που φέρεται ότι τελέστηκαν πριν από την εισαγωγή του διωκομένου στο παραπάνω πρόγραμμα, εφόσον βεβαιώνεται από τον υπεύθυνο του θεραπευτικού αυτού προγράμματος η συνεπής παρακολούθησή του εκ μέρους του διωκομένου. Η διάταξη αυτή διατηρείται στο άρθρο 32 παρ. 1 στ. γ' του Σχεδίου, ωστόσο η αρμοδιότητα για την χορήγηση της αναστολής ανήκει στο δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση (αντί του εισαγγελέα πλημμελειοδικών μετά την έγκριση του εισαγγελέα εφετών). Επειδή, ωστόσο, δεν είναι πολλές φορές εφικτό να συνεδριάσει αμέσως το Δικαστήριο, παρέχεται στον εισαγγελέα η δυνατότητα να αναστείλει την εκτέλεση της ποινής προσωρινά, έως ότου εκδοθεί απόφαση του Δικαστηρίου επί της αίτησης αναστολής εκτέλεσης.

Μία ακόμη καινοτομία είναι ότι προβλέπεται για πρώτη φορά η δυνατότητα αναστολής της εκτέλεσης της επιβληθείσας χρηματικής ποινής ή, εφόσον αυτή έχει ήδη βεβαιωθεί στο δημόσιο ταμείο, της αναστολής των μέτρων αναγκαστικής είσπραξης του σχετικού ποσού ή της επιβάρυνσής του με τόκους ή με προσαυξήσεις. Η προσθήκη αυτή κρίθηκε αναγκαία επειδή έχει παρατηρηθεί ότι η εκτέλεση της χρηματικής ποινής με τη βεβαίωσή της και η συνακόλουθη επιβάρυνση του εξαρτημένου που παρακολουθεί πρόγραμμα απεξάρτησης με χρέη προς το Δημόσιο τα οποία είναι πολλές φορές δυσβάστακτα, αποτελεί τροχοπέδη στην ομαλή εξέλιξη της θεραπευτικής διαδικασίας, καθώς δυσχεραίνει ιδίως την κοινωνική επανένταξη του αποθεραπευόμενου.

iv. Αναβολή στράτευσης/στρατιωτικά εγκλήματα

Η ειδική αναφορά που υπήρχε στο ν. 3459/2006 για τους εξαρτημένους δράστες που έχουν ενταχθεί σε εγκεκριμένο από το νόμο θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης και έχει σχέση με την αναβολή στράτευσης ή με τα εγκλήματα της λιποταξίας και των άρθρων 32-45 του ν. 2287/1995 περί Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα επαναλαμβάνονται στην παρ. 2 στ. α' και β' του άρθρου 32 του Σχεδίου.

v. Αναβολή δίκης

Το αίτημα του κατηγορουμένου για αναβολή της δίκης λόγω συμμετοχής του σε θεραπευτικό πρόγραμμα εκτός καταστημάτων κράτησης έχει την συχνότερη εφαρμογή στην πράξη. Με την πρόβλεψη του άρθρου 31 παρ. 2 ν. 3459/2006 επιδιώχθηκε η απρόσκοπτη συνέχιση της θεραπείας, στο μέτρο όπου ο κατηγορούμενος υποβάλλεται σε θεραπευτική αγωγή εγκεκριμένου κατά νόμο θεραπευτικού προγράμματος απεξάρτησης.

Η διάταξη αυτή διατηρείται σε γενικές γραμμές στο άρθρο 32 παρ. 2 στ. γ' του Σχεδίου, με τις εξής διαφοροποιήσεις: α) το εν λόγω αίτημα αναβολής αποσυνδέεται από την διάταξη του άρθρου 349 ΚΠΔ και τα οριζόμενα σε αυτήν, ως εκ τούτου οι χορηγούμενες αναβολές μπορεί να υπερβαίνουν τον αριθμό που ορίζονται στην διάταξη του άρθρου 349 ΚΠΔ, β) η παραδοχή του αιτήματος αναβολής ορίζεται ως υποχρεωτική (βλ. και ΑΠ 198/1998, Ποινικά Χρονικά 1998, σελ. 793=Ποινική Δικαιοσύνη 1998, σελ. 318) από το δικαστήριο, στο μέτρο όπου αποδεικνύεται ότι ο κατηγορούμενος υποβάλλεται σε θεραπευτική αγωγή εγκεκριμένου κατά νόμο θεραπευτικού προγράμματος απεξάρτησης.

Τέλος ότι προβλέπεται αναστολή της παραγραφής του εγκλήματος για όσο χρόνο διαρκεί η θεραπευτική αγωγή (ΕφΠειρ 101/1999, Ποινική Δικαιοσύνη 1999, σελ. 450).

Άρθρο 33

i. Αναστολή εκτέλεσης ποινής

Κατά την παρ. 6 του άρθρου 31 ν. 3459/2006 προβλεπόταν η κατά παρέκκλιση των όρων του Ποινικού Κώδικα, υποχρεωτική αναστολή εκτέλεσης της ποινής αν κάποιος ολοκλήρωσε με επιτυχία το εγκεκριμένο κατά νόμο θεραπευτικό πρόγραμμα ψυχικής απεξάρτησης (η οποία προκύπτει μόνο από βεβαίωση που εκδίδεται από το εγκεκριμένο κατά νόμο θεραπευτικό πρόγραμμα ψυχικής απεξάρτησης) και καταδικαστεί για εγκλήματα που σχετίζονται με την εξάρτησή του και τα οποία τελέστηκαν πριν την εισαγωγή του στο θεραπευτικό πρόγραμμα. Η αναστολή ανακαλείται μόνο αν δεν τηρηθούν οι όροι που ορίζει η απόφαση. Η εκτέλεση της ποινής αναστέλλεται υποχρεωτικά για ορισμένο χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να είναι κατώτερο από τρία (3) και ανώτερο από έξι (6) χρόνια υπό τους οριζόμενους από το δικαστήριο όρους που πρέπει να σχετίζονται με τη διαπίστωση της διατήρησης της απεξάρτησης. Η διάταξη αυτή διατηρείται στο άρθρο 33 παρ. 1 στ. α' του Σχεδίου. Δικαιολογητική βάση της ρύθμισης αυτής αποτελεί η αναγνώριση της προσπάθειας για απεξάρτηση και το γεγονός ότι δεν συνάδει προς αυτήν ο εγκλεισμός σε σωφρονιστικό κατάστημα.

Για πρώτη φορά, προβλέπεται επίσης ότι αναστέλλεται η εκτέλεση χρηματικών ποινών εκείνων που ολοκληρώνουν επιτυχώς πρόγραμμα απεξάρτησης. Η προσθήκη αυτή κρίθηκε αναγκαία, επειδή πολλές φορές έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο να δυσκολεύεται εξαιρετικά η επαγγελματική αποκατάσταση και η προσωπική, κοινωνική και οικογενειακή ζωή των ανθρώπων αυτών εξαιτίας των συχνά δυσβάστακτων οφειλών τους, λόγω χρηματικών ποινών και δικαστικών εξόδων, προς το Δημόσιο, γεγονός που ακυρώνει στην πράξη τα αποτελέσματα της επιτυχούς θεραπευτικής διαδικασίας.

ii. Ποινικό μητρώο

Με βασικό στόχο την ειδική πρόληψη και τον μη στιγματισμό του απεξαρτημένου ατόμου, στην παρ. 4 του άρθρου 31 ν. 3459/2006 προβλεπόταν ότι μετά την ολοκλήρωση του θεραπευτικού προγράμματος που πιστοποιείται εγγράφως από τον επιστημονικό διευθυντή του οικείου προγράμματος, μπορεί ο ενδιαφερόμενος ή ο αρμόδιος εισαγγελέας να

ζητήσει από το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών να μην εγγράφονται σε απόσπασμα ή αντίγραφο φύλλου Ποινικού Μητρώου αποφάσεις ή βουλεύματα για εγκλήματα σχετικά με τα ναρκωτικά ή κατά της ιδιοκτησίας και περιουσίας του Ποινικού Κώδικα. Η διάταξη αυτή διατηρείται στο άρθρο 33 παρ. 1 στ. β' του Σχεδίου.

iii. Αναγνώριση ελαφρυντικής περίπτωσης

Σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 31 του ν. 3459/2006, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 18 παρ. 2 του ν. 3727/2008, προβλεπόταν ότι η επιτυχής ολοκλήρωση του εγκεκριμένου θεραπευτικού προγράμματος απεξάρτησης αναγνωρίζεται υποχρεωτικά ως ελαφρυντική περίπτωση κατά την επιμέτρηση της ποινής, ως αντιστάθμισμα της σοβαρής και επιτυχούς προσπάθειας που οδήγησε στην απεξάρτηση. Η διάταξη αυτή διατηρείται στο άρθρο 33 παρ. 1 στ. γ' του Σχεδίου. Περαιτέρω προβλέπεται ότι η επιτυχής ολοκλήρωση του εγκεκριμένου θεραπευτικού προγράμματος απεξάρτησης μπορεί (δυνητικά) να αναγνωρίζεται ως ελαφρυντική περίπτωση για κάθε έγκλημα, δηλαδή για όσα εξαιρούνται από τα ευεργετικά μέτρα που προβλέπει η διάταξη του άρθρου 32 του Σχεδίου.

Άρθρο 34

Η διάταξη του άρθρου 34 του Σχεδίου Νόμου προβλέπει για πρώτη φορά τις περιπτώσεις θεραπευτικής προσέγγισης σε πρόσωπα που κρατούνται σε σωφρονιστικά καταστήματα και επιθυμούν να συμμετάσχουν σε εγκεκριμένο από το νόμο πρόγραμμα απεξάρτησης. Ειδικότερα:

Εάν ο κρατούμενος δηλώσει ότι επιθυμεί να συμμετάσχει σε εγκεκριμένο από το νόμο πρόγραμμα απεξάρτησης, διατάσσεται η εισαγωγή του σε ειδικό θεραπευτικό κατάστημα ή ειδικό τμήμα καταστήματος κράτησης για απεξάρτηση και υποβάλλεται σε πρόγραμμα παρακολούθησης και σωματικής αποτοξίνωσης διάρκειας τριών εβδομάδων. Οι μέθοδοι σωματικής αποτοξίνωσης, η ενδεχόμενη προς τούτο χρήση υποκαταστάτων ή άλλων σκευασμάτων και άλλα συναφή ζητήματα θα καθορίζονται με βάση τα προβλεπόμενα στο άρθρο 60 του Σχεδίου. Στη συνέχεια η ειδική επιτροπή

που ορίζεται στο άρθρο 31 παρ. 1 β' του Σχεδίου μπορεί να διατάξει την παρακολούθηση ειδικού συμβουλευτικού προγράμματος ψυχολογικής απεξάρτησης. Τα παραπάνω έχουν εφαρμογή σε καταδικασθέντες για πράξεις του νόμου περί ναρκωτικών, αλλά και σε εξαρτημένους δράστες εγκλήματος που φέρεται ότι τελέσθηκε για να διευκολυνθεί η χρήση ναρκωτικών ουσιών (με εξαίρεση δηλαδή μόνον εγκλημάτων που προβλέπονται στην διάταξη του άρθρου 23 του Σχεδίου καθώς και των εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 187 Α, 299, 310 παρ. 3, 311, 322, 323, 324, 336 και 380 παρ. 2 του Π.Κ.). Για την εφαρμογή της ίδιας διαδικασίας στις λοιπές περιπτώσεις (για οποιαδήποτε αξιόποινη πράξη) προϋπόθεση αποτελεί να δηλώσει ο κρατούμενος ότι είναι εξαρτημένος από ναρκωτικά και παράλληλα ότι επιθυμεί να συμμετάσχει σε πρόγραμμα απεξάρτησης. Στην ουσία έτσι αναγνωρίζεται ένα δικαίωμα του εξαρτημένου στην θεραπεία-απεξάρτηση. Η ομοιόμορφη αυτή θέση για την αντιμετώπιση των καταδικασθέντων οι οποίοι κρίθηκαν ή όχι εξαρτημένοι από το δικαστήριο πηγάζει από το γεγονός ότι η ίδια η φύση της κράτησης εντός των σωφρονιστικών καταστημάτων ενισχύει τους ψυχολογικούς όρους της έξης της χρήσης ναρκωτικών ουσιών. Άλλωστε το όργανο που θα επιληφθεί για την αναγνώριση της εξάρτησης του κρατουμένου έχει τα εχέγγυα τόσο της γνώσης όσο και της αμεροληψίας. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η αναφερόμενη στο Σχέδιο διάταξη έχει κοινά χαρακτηριστικά με τις προϋποθέσεις εισαγωγής κρατουμένων σε Κέντρα Απεξάρτησης κρατουμένων (βλ. σχετικά την Υπουργική Απόφαση 137061/2002, ΦΕΚ Β' 1154/4-9-2002, «Πιλοτική λειτουργία του Κέντρου Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατουμένων Ελαιώνα Θηβών για τη σωματική και ψυχική απεξάρτηση και την κοινωνική επανένταξη των κρατουμένων τοξικομανών και χρηστών ψυχοτρόπων ουσιών»), με τις οποίες για την συμμετοχή κρατουμένου στο θεραπευτικό πρόγραμμα η προϋπόθεση της χρήσης αποδεικνύεται «...με δικαστική απόφαση ή με προγενέστερη πραγματογνωμοσύνη ή με δήλωσή του».

Κατά την παρ. 9 του άρθρου 31 ν. 3459/2006, προβλεπόταν η μη μεταγωγή κρατουμένου που παρακολουθεί εντός του σωφρονιστικού καταστήματος εγκεκριμένο συμβουλευτικό πρόγραμμα (όπως λ.χ. τα Προγράμματα

Συμβουλευτικής Κρατουμένων του ΚΕΘΕΑ). Ο κανόνας αυτός κάμπτεται σε περίπτωση όπου παραγγελθεί η μεταγωγή του κρατουμένου για λόγους σχετικούς με την ομαλή λειτουργία του καταστήματος κράτησης (άρθρα 72 περ. δ' και 76 του Σωφρονιστικού Κώδικα -ν. 2776/1999), ωστόσο προτιμάται κατάσταση όπου αναπτύσσεται εγκεκριμένο συμβουλευτικό πρόγραμμα, εκτός αν επιβάλλεται η μεταγωγή για σοβαρούς λόγους σε άλλο. Η διάταξη αυτή διατηρείται στο άρθρο 34 παρ. 3 του Σχεδίου.

Άρθρο 35

Στο άρθρο 35 έχουν ενταχθεί συγκεντρωμένες οι προβλέψεις της υπ' όρον απόλυσης των κρατουμένων για συναφή εγκλήματα. Προηγουμένως στο άρθρο 31 παρ. 10 ν. 3459/2006 προβλεπόταν ο θεσμός της υπό όρο απόλυσης για όσους έχουν παρατηρήσει επιτυχώς συμβουλευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης και υπάρχει βεβαίωση ότι γίνονται αποδεκτοί σε θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης (ΣυμβΕφΠειρ 157/2001, Αρμενόπουλος 2001, σελ. 1256), κατά παρέκκλιση των όρων που προβλέπονται στο άρθρο 105 Π.Κ.. Ο χρόνος παραμονής του κρατουμένου στο εγκεκριμένο πρόγραμμα απεξάρτησης θεωρείται ως χρόνος έκτισης της ποινής. Τυπικός χρονικός όρος της απόλυσης είναι να έχει εκτιθεί το ένα πέμπτο (1/5) της ποινής, χωρίς να απαιτείται η συμπλήρωση των γενικών χρονικών ορίων που προβλέπονται στο άρθρο 105 Π.Κ.. Στο βαθμό που το μέτρο της ειδικής απόλυσης αφορά σε αμιγώς θεραπευτικό σκοπό, και προκειμένου να αρθούν ερμηγνευτικές δυσχέρειες που είχαν δημιουργηθεί στο παρελθόν, προκρίθηκε να γίνει ρητή αναφορά ότι η τυπική προϋπόθεση του 1/5 της ποινής αφορά σε πλασματικό υπολογισμό πραγματικής έκτισης, συμπεριλαμβανομένων δηλαδή και των ευεργετικά υπολογιζόμενων ημερών (άρθρο 35 παρ. 1 του Σχεδίου). Περαιτέρω (άρθρο 35 παρ. 2 του Σχεδίου) για όσους έχουν καταδικαστεί σε ποινή φυλάκισης για οποιοδήποτε έγκλημα και υποβάλλονται σε θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης προβλέπεται η υπ' όρον απόλυση και πριν από τη συμπλήρωση του απαιτούμενου χρόνου, σύμφωνα με τα άρθρα 105 επ. Π.Κ., εφόσον έχουν παρακολουθήσει με επιτυχία το πρόγραμμα απεξάρτησης.

Περαιτέρω, κρίθηκε αναγκαίο να διατηρηθεί η ρύθμιση που είχε εισαχθεί με τον ν. 3811/2009, σύμφωνα με την οποία όποιος καταδικάστηκε για έγκλημα του άρθ. 23 (ιδιαίτερα διακεκριμένες περιπτώσεις) σε ποινή ισόβιας κάθειρξης, μπορεί να απολυθεί υφ' όρον εφόσον έχει εκτίσει είκοσι πέντε έτη. Στον κατάδικο δε αυτόν δεν μπορεί να χορηγηθεί υφ' όρον απόλυση αν δεν έχει παραμείνει στο κατάστημα κράτησης για χρονικό διάστημα είκοσι ετών. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 105 επ. Π.Κ.

Άρθρο 36

Ο παρών Κώδικας διατηρεί τα υφιστάμενα μέτρα ασφαλείας της προηγούμενης νομοθεσίας. Ειδικότερα, την απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος (άρθρο 36 –προηγούμενο άρθ. 33 ν. 3459/2006), τους περιορισμούς διαμονής (άρθρο 37 - προηγούμενο άρθ. 35 ν. 3459/2006), τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων (άρθρο 40 – προηγούμενο άρθ. 37 ν. 3459/2006), και την κατάσχεση και δήμευση ναρκωτικών ουσιών – προηγούμενο άρθ. 38 ν. 3459/2006). Εξαίρεση αποτελεί το άρθρο 34 του ν. 3459/2006 για τη δημοσίευση καταδικαστικής απόφασης του καταδικασθέντα σε ποινή κάθειρξης, το οποίο διαγράφηκε. Η επιβολή της συγκεκριμένης διάταξης βρισκόταν στη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου να την επιβάλει, και όπως αποδείχτηκε τελικά είχε χρησιμοποιηθεί ελάχιστα όλα αυτά τα χρόνια.

Το άρθρο για την απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος (άρθρο 36) παραμένει ως είχε στον προηγούμενο Κώδικα (άρ. 33), όμως προστίθεται το ευνοϊκό μέτρο πρόωρης λήξης της απαγόρευσης, εφόσον ο δράστης –όντας χρήστης– ολοκληρώσει πρόγραμμα απεξάρτησης.

Άρθρα 37, 38, 39

Τα επόμενα άρθρα 37, 38 (περιορισμός διαμονής και εκτέλεση του μέτρου-άρ. 35, 39 ν. 3459/2006), και 39 (ευμενέστερη μεταχείριση των ανήλικων [και νεαρών ενήλικων δραστών], άρ. 36 ν. 3459/2006), δεν έχουν αλλαγές. Από την πρώτη παράγραφο του ισχύοντος άρθρου 37 διαγράφεται η αναφορά στην τιμωρία τρίτων οι οποίοι δεν συμμετείχαν μεν, αλλά γνώριζαν και διέθεσαν αντικείμενα και μεταφορικά μέσα που κατείχαν για την τέλεση του εγκλήματος, διότι θεωρήθηκε περιττή εφόσον οι τρίτοι τιμωρούνται κατά τα άρθρα 46[1β], 47[1] ΠΚ περί «συμμετοχής». Διαγράφεται επίσης, η δεύτερη παράγραφος του άρ. 37 ν. 3459/06 που αφορούσε την τιμωρία όσων αποδέχονται και διαθέτουν τα προϊόντα του εγκλήματος της διακίνησης ναρκωτικών και ενσωματώνεται στην πρώτη παράγραφο για οικονομία λόγου. Διαγράφεται τέλος, η τρίτη παράγραφος του άρ. 37 η σχετική με τη δήμευση μεταφορικού μέσου που οδηγούσε ο δράστης, διότι αποτελούσε επανάληψη ρύθμισης της πρώτης παραγράφου του ισχύοντος άρ. 37.

Άρθρο 40

Με το άρθρο 40 (πρώην άρθρο 37 Κ.Ν.Ν.) εισάγεται η προβλεπόμενη κατά τις γενικές διατάξεις του άρθρου 76 παρ. 1 ΠΚ παρεπόμενη ποινή της δήμευσης όλων των πραγμάτων, τα οποία προήλθαν (κατά παράβαση των άρθρων 20, 22 και 23.) από την πράξη, του τιμήματος τους, των κινητών και ακινήτων που αποκτήθηκαν με το τίμημα αυτό ή από την αποδοχή και διάθεσή τους, καθώς και των μεταφορικών μέσων και όλων των αντικειμένων, τα οποία χρησίμευσαν ή προορίζονταν για την τέλεση της πράξης, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά ανήκουν στον αυτοργό είτε σε οποιονδήποτε από τους συμμετόχους.

Η προβλεπόμενη δήμευση έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα και εισάγεται ως παρεπόμενη ποινή με την οποία ο δράστης του εγκλήματος και καταδικασθείς στερείται οριστικά των προϊόντων ή παραγώγων του εγκλήματος (*producta sceleris*), καθώς και των μέσων ή εργαλείων τέλεσης ή διευκόλυνσης του εγκλήματος (*instrumenta sceleris*).

1. Στην προϊσχύσασα διάταξη του άρθρου 37 παρ. 1 Κ.Ν.Ν. προβλεπόταν η επέκταση της επιβολής της δήμευσης *«ακόμη και σε τρίτους που δεν συμμετείχαν στο έγκλημα, εφόσον γνώριζαν ότι τα αντικείμενα αυτά προορίζονταν για την τέλεση του εγκλήματος»*, η οποία πλέον καταργείται.

Με την καταργούμενη διάταξη είχε εισαχθεί η δυνατότητα επιβολής δήμευσης σε βάρος τρίτων προσώπων – μη κατηγορουμένων και καταδικασθέντων, κατά παράβαση του διφυούς νομικού χαρακτήρα της δήμευσης (παρεπόμενη ποινή – μέτρο ασφαλείας) , κατά παράβαση γενικών αρχών του ποινικού δικαίου και της δικονομίας και κατά παράβαση των συνταγματικών κανόνων τόσο των άρθρων 2 παρ. 1, 7 παρ. 1 και 96 παρ. 1 Σ., όσο και των άρθρων 7 παρ. 3 και 17 Σ. (βλ. *Παύλου*, Η δήμευση στον Π.Κ. και τους ειδικούς ποινικούς νόμους, 1994, 95 επ., *Δ. Συμεωνίδη*, Κατασχέσεις στην ποινική διαδικασία και προστασία των ατομικών δικαιωμάτων, 2010 και *Γ. Τσόλια*, Η κατάσχεση και η δήμευση αντικειμένων σε βάρος τρίτων προσώπων και η αντισυνταγματικότητά αυτών, ΠοινΔικ 2004/1012 επ.).

Έτσι, η στέρηση της ιδιοκτησίας του τρίτου προσώπου ως παρεπόμενη ποινή εγκλήματος που δεν τέλεσε, παραβιάζει τις αρχές *nullum crimen, nulla poena sine lege certa* και *sine culpa* καθώς επιβάλλεται η ποινή της στέρησης της περιουσίας και της ιδιοκτησίας για κολάσιμη συμπεριφορά που δεν περιγράφεται στο νόμο (απαγορευτικός κανόνας) με την πρόβλεψη επιβολής κύριας ποινής (κυρωτικός κανόνας). Περαιτέρω, το τρίτο πρόσωπο στερείται του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος του στην ιδιοκτησία χωρίς την

ύπαρξη ενοχής και χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις περιορισμού του δικαιώματος του στην ιδιοκτησία όπως προβλέπονται στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 17 Σ., αφού η δεύτερη παράγραφος του ίδιου άρθρου αφορά την περίπτωση ολοκληρωτικής στέρησης αυτής και μόνο υπό τις προϋποθέσεις που εκεί αναφέρονται.

Περαιτέρω, εάν το τρίτο πρόσωπο γνώριζε εκ προοιμίου ότι τα αντικείμενα που παραχώρησε στο δράστη προορίζονταν για την τέλεση του εγκλήματος και με τον τρόπο αυτό εκδήλωσε την πρόθεση του να τον συνδράμει, τότε η περιγραφόμενη στη καταργούμενη διάταξη συμπεριφορά, θα έπρεπε να αντιμετωπισθεί στο πλαίσιο της συμμετοχικής δράσης του κατηγορουμένου (απλού συνεργού) με την επιβολή πρωτίστως κύριας ποινής.

Στον αντίποδα για την επιβολή δήμευσης ως μέτρου ασφαλείας λόγω της επικινδυνότητας των συναφών αντικειμένων είναι αυτονόητο ότι εφαρμόζεται η διάταξη της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 76 Π.Κ.

Με βάση τα ανωτέρω, καταργείται επίσης η προϊσχύσασα διάταξη του ίδιου άρθρου σύμφωνα με την οποία *«Δήμευση μπορεί να διαταχθεί από το αρμόδιο δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 76 Π.Κ. ακόμη και όταν για την πράξη που έχει τελεσθεί δεν καταδικάσθηκε ορισμένο πρόσωπο.*

2. Καταργείται η προϊσχύσασα διάταξη της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 37 Κ.Ν.Ν. που είχε ως εξής : *«Η πράξη της αποδοχής και διάθεσης προϊόντων εγκλήματος (άρθρο 394 ΠΚ) αν συνδέεται με παραβάσεις των άρθρων 20 έως και 24, τιμωρείται με την ποινή της πρόσκαιρης κάθειρξης και τα προϊόντα δημεύονται».* Η αναφορά σε ενδεχόμενο «σύνδεσης» μεταξύ του προϊόντος της διακίνησης ναρκωτικών ουσιών και της τέλεσης των συναφών εγκλημάτων ελέγχεται ως αόριστη αναφορικά με τη περιγραφή των στοιχείων

της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος που συγκροτείται και επομένως έρχεται σε αντίθεση με την συνταγματική επιταγή του άρθρου 7 παρ. 1 Σ.

Εξάλλου και η νομοτεχνική επιλογή τοποθέτησης της διάταξης στο τμήμα του νόμου που αφορά τη δήμευση των προϊόντων του εγκλήματος και εκτός των άρθρων όπου προβλέπονται τα βασικά εγκλήματα του παρόντος. (άρθρο 20) οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο νομοθέτης αποσκοπούσε στην κύρωση συμπεριφορών που συνδέονταν με τη διακίνηση ναρκωτικών, αφορούσαν δε το χρόνο μετά την τέλεση των βασικών αδικημάτων, υιοθετώντας μια ειδική μορφή αποδοχής προϊόντων εγκλήματος. Η περιγραφόμενη συμπεριφορά δύναται να υπαχθεί στις διατάξεις του Ν. 3691/2008 *«Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησής εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησής της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις»* (αρ. 2 παρ. 2 περ. γ', αρ. 3 περ. θ', αρ. 45 και άρ. 46) προς αποφυγή μάλιστα του ενδεχομένου διπλής αξιολόγησης της ίδιας συμπεριφοράς στο πλαίσιο συρροής νόμων.

3. Με βάση την προαναφερόμενη συλλογιστική για την επιβολή ποινής σε μη κατηγορούμενο – τρίτο πρόσωπο καταργείται και η τρίτη παράγραφος του προϊσχύσαντος άρθρου 27, σύμφωνα με την οποία *«Στην περίπτωση του άρθρου 25 το δικαστήριο, εκτιμώντας τη βαρύτητα της πράξης και ιδίως τη βλάβη ή τον κίνδυνο που προκλήθηκε από αυτήν, μπορεί να επιβάλει τη δήμευση του μεταφορικού μέσου που οδηγούσε ο δράστης, εκτός αν ο κύριος του μέσου δεν γνώριζε ότι ο δράστης τελούσε υπό τις συνθήκες του άρθρου 25»*.

Άρθρο 41

Τα περί κατάσχεσης και δήμευσης ναρκωτικών ορίζονται στο νέο άρθρο 41. Από την πρώτη παράγραφο του ισχύοντος άρ. 38 ν. 3459/2006 διαγράφεται το δεύτερο εδάφιο της πρώτης πρότασης, η γνωστοποίηση της κατάσχεσης στον κύριο κάτοχο μεταφορικού μέσου ή άλλου αντικείμενου στο οποίο βρέθηκαν τα ναρκωτικά, επειδή θεωρήθηκε περιττή και χωρίς πρακτική

χρησιμότητα. Στη δεύτερη παράγραφο του καταργούμενου άρθρου προστίθεται η δυνατότητα αμφισβήτησης από τον κατηγορούμενο όχι μόνον της ιδιότητας των κατασχεθέντων ως ναρκωτικών, αλλά και του παράνομου χαρακτήρα της κατοχής τους. Διευκρινίζεται τέλος, ότι αποστέλλεται δείγμα των κατασχεθέντων ουσιών προς εξέταση τόσο της φύσης τους όσο και της περιεκτικότητάς τους σε ναρκωτική ουσία.

Στην τρίτη παράγραφο, αυξάνονται από δύο σε τρία τα δείγματα προς διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης για την εξασφάλιση πιθανού επανελέγχου από τεχνικό σύμβουλο του κατηγορουμένου.

Στην παράγραφο πέντε του ίδιου άρθρου προστίθενται κάποιες λεπτομέρειες ρυθμιζόμενες από ΚΥΑ (Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων – Προστασίας του Πολίτη – Οικονομικών και Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας) σχετικά με τη χρήση και φύλαξη ποσοτήτων ναρκωτικών για θεραπευτικούς σκοπούς. Προστίθεται τέλος έκτη παράγραφος, η οποία αφορά ειδικότερα τις κατασχεθείσες ποσότητες για θεραπευτικούς σκοπούς.

Άρθρο 42

Στο άρθρο 42 καθορίζεται η αρμοδιότητά των υπηρεσιών προς διενέργεια αστυνομικών και εν γένει προανακριτικών πράξεων, όπως προβλεπόταν και στην προϊσχύσασα διάταξη. Οι διαφοροποιήσεις που επήλθαν με τη νέα διάταξη, αφορούν πρώτον, την υποχρέωσή των προανακριτικών υπαλλήλων να ενημερώνουν πλέον αμελλητί και εγγράφως τον Εισαγγελέα Εφετών του τόπου στον οποίον μεταβαίνουν (εκτός της έδρας τους) προκειμένου να διενεργήσουν προανακριτικές πράξεις και δεύτερον, τον ορισμό πλέον του Εισαγγελέα Εφετών ως αρμόδιου για την εποπτεία της προανάκρισης και της προκαταρκτικής εξέτασης κατά το άρθρο 44.

Η προσθήκη της φράσης «*αμελλητί και εγγράφως*» κρίθηκε αναγκαία προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο δυσλειτουργίας της έκτακτης προανάκρισης από την έλλειψη συνεννόησης και συντονισμού μεταξύ περισσότερων υπηρεσιών που ενεργούν παράλληλα, η δε επιταγή περί έγγραφης ειδοποίησής πηγάζει από την βασική δικονομική αρχή της έγγραφης προδικασίας (άρθρο 241 ΚΠΔ) και μπορεί να γίνει με οποιοδήποτε μέσο (π.χ. τηλεομοιοτυπία για λόγους επείγοντος).

Άρθρο 43

Στο άρθρο 43 καθορίζεται το αρμόδιο προς εκδίκαση των υποθέσεων δικαστήριο και μάλιστα σε ιδιαίτερες δικασίμους, η πρόβλεψη διενέργειας ανακρίσεως από ειδικούς ανακριτές στην Αθήνα, τον Πειραιά και τη Θεσσαλονίκη, η συναξιολόγηση της ιδιότητάς του κατηγορουμένου ως τοξικομανούς για την επιβολή ή συνέχιση της προσωρινής κράτησης, η διαδικασία παραπομπής της υπόθεσης στο ακροατήριο με απευθείας κλήση με ειδικότερες δικονομικές προβλέψεις, όπως προβλέπονταν και στην προϊσχύσασα διάταξη.

Οι διαφοροποιήσεις που επήλθαν με τη νέα διάταξη, αφορούν πρώτον, την υποχρέωσή του ανακριτή να ενημερώνει εγγράφως τον Εισαγγελέα Εφετών του τόπου στον οποίον μεταβαίνει (εκτός της έδρας ή της δικαστικής περιφέρειας του) προκειμένου να διενεργήσει ανακριτικές, δεύτερον, τον ορισμό πλέον του Εισαγγελέα Εφετών ως αρμόδιου για την εποπτεία της προανάκρισης και της προκαταρκτικής εξέτασης κατά το άρθρο 44 και τρίτον την απαλοιφή της έκτης παραγράφου περί της δικαιοδοσίας των ελληνικών δικαστικών αρχών να επιλαμβάνονται των αξιόποινων πράξεων όταν αυτές έχουν τελεσθεί στην αλλοδαπή από Έλληνες υπηκόους.

Η προσθήκη της φράσης «*εγγράφως*» πηγάζει από την βασική δικονομική αρχή της έγγραφης προδικασίας (άρθρο 241 ΚΠΔ) ενώ η διατήρηση της έκτης παραγράφου δεν κρίθηκε αναγκαία εν όψει της διάταξης του άρθρου 8 περ'.

θ' ΠΚ περί παγκόσμιας δικαιοσύνης στη δίωξη των εγκλημάτων διακίνησης ναρκωτικών ουσιών.

Άρθρο 44 – Εποπτεία προανάκρισης και προκαταρκτικής εξέτασης

1. Στο άρθρο 44 προβλέπεται πλέον η ανάθεση της εποπτείας και καθοδήγησής της προανάκρισης και προκαταρκτικής εξέτασης, αντί του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, στον αρμόδιο Εισαγγελέα Εφετών, ο οποίος λόγω της σοβαρότητας των πράξεων αλλά και της αρμοδιότητάς εισαγωγής και εκδίκασης των υποθέσεων στο Εφετείο Κακουρηγημάτων, κρίνεται ως εμπειρότερος προς εποπτεία και καθοδήγηση των προανακριτικών υπαλλήλων.

Περαιτέρω, ο κατά τόπους αρμόδιος Εισαγγελέας Εφετών εποπτεύει και καθοδηγεί πλέον κάθε προανακριτικό υπάλληλο των αρμόδιων υπηρεσιών, ενώ υπό την προϊσχύσασα διάταξη, ο Εισαγγελέας Εφετών Αθηνών και Θεσσαλονίκης επόπτευαν μόνο όσους ανήκαν στις Υπηρεσίες Δίωξης Ναρκωτικών της Διεύθυνσης Ασφαλείας των Γενικών Αστυνομικών Διευθύνσεων Αττικής και Θεσσαλονίκης.

Η διάδοση των ναρκωτικών ουσιών και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας καθιστά αναγκαία την εποπτεία της προανάκρισης και προκαταρκτικής εξέτασης σε όλες ανεξαιρέτως τις περιπτώσεις από Εισαγγελέα Εφετών, ο οποίος μπορεί περαιτέρω να παραγγέλλει ή να ενεργεί ο ίδιος κατά την κρίση του, προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση.

2. Στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 44 προβλέπεται η υποχρεωτική και έγγραφη πλέον ενημέρωση του Εισαγγελέα Εφετών για όλες τις αξιοποιήσιμες καταγγελίες που περιέρχονται στις αρμόδιες υπηρεσίες. Η προσθήκη της φράσης «*υποχρεωτικά και εγγράφως*» κρίθηκε αναγκαία, προκειμένου κατ' αρχήν ο Εισαγγελέας Εφετών να έχει την πλήρη και αποκλειστική εποπτεία κάθε υπόθεσης που αφορά τη διακίνηση ναρκωτικών ουσιών εν τη γενέσει της, ώστε να καθοδηγήσει τους προανακριτικούς

υπαλλήλους και να μην υπάρξουν άστοχες ανακριτικές ενέργειες που μπορεί να βάλουν σε κίνδυνο την βεβαίωση του εγκλήματος και την σύλληψη του δράστη.

Περαιτέρω, η βασιμότητά της καταγγελίας πρέπει να αποδεικνύεται τηρούμενης της βασικής δικονομικής αρχής περί έγγραφης προδικασίας (άρ. 241 ΚΠΔ) και να περιλαμβάνεται στο αποδεικτικό υλικό της δικογραφίας, προκειμένου ο κατηγορούμενος να μπορεί να ασκήσει τα εκ του ΚΠΔ προβλεπόμενα υπερασπιστικά του δικαιώματα. Στην αναφερόμενη διάταξη γίνεται λόγος για «*αναγκαία στοιχεία*» του εγγράφου προκειμένου να μην αποκαλυφθεί το όνομα του πληροφοριοδότη – εφόσον υφίσταται ονομαστική καταγγελία.

Άρθρο 45

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 45, προβλέπεται η εισαγωγή των προερχομένων εσόδων από επιβαλλόμενες χρηματικές ποινές ή την μετατροπή ποινών, για παραβάσεις του κεφαλαίου Δ' του παρόντος Κώδικα, καθώς και από δημεύσεις, στον προϋπολογισμό του Κράτους, τα οποία μπορούν να διατίθενται για την αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών, ύστερα από πρόταση της Εθνικής Επιτροπής Σχεδιασμού και Συντονισμού για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών, και όχι πλέον του Ο.Κ.Α.Ν.Α., με την εγγραφή τους στους αντίστοιχους προϋπολογισμούς συναρμοδίων Υπουργείων ή φορέων. Οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή του, καθορίζονται με ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Προστασίας του Πολίτη.

Άρθρο 46

Η παράγραφος 1 παραμένει ως έχει, αναφορικά με τις πιστώσεις που αναλογούν στο Υπουργείο Δικαιοσύνης από τα έσοδα του άρθρου 45, για την εξυπηρέτηση των αναγκών των θεραπευτικών προγραμμάτων.

Στην παράγραφο 2, προβλέπεται, ότι τα διατιθέμενα, από τα παραπάνω έσοδα στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, προορίζονται για την αποκλειστική εξυπηρέτηση υπηρεσιακών αναγκών των αρμόδιων Υπηρεσιών για τη δίωξη των εγκλημάτων της περί ναρκωτικών νομοθεσίας.

Άρθρο 47

Στο άρθρο 47 (παρ. 1 και 2), προβλέπεται η διάθεση ναρκωτικών ουσιών, για εκπαιδευτικούς σκοπούς, στις Αστυνομικές Σχολές, σε Αστυνομικές Υπηρεσίες για την εκπαίδευση του προσωπικού των αρμόδιων για τη δίωξη των ναρκωτικών Υπηρεσιών, αλλά και των χρησιμοποιούμενων στο αντικείμενο αυτό αστυνομικών σκύλων και των συνοδών τους. Για την διάθεση των ποσοτήτων ναρκωτικών, απαιτείται προηγούμενο αίτημα των οικείων Διοικητών των Σχολών ή των Γενικών Αστυνομικών Διευθυντών, Αττικής, Θεσσαλονίκης ή των Περιφερειών, για τους υπόλοιπους Νομούς της Χώρας, ή του Διευθυντού της Υπηρεσίας εφ' όσον πρόκειται και υλοποιείται με έγκριση του αρμοδίου Εισαγγελέα. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διαδικασίας διαθέσεως, των όρων φύλαξης και ορθής χρησιμοποίησής τους, της αντικατάστασής τους και κάθε σχετική λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη.

Άρθρο 48

Με το άρθρο 48 τυποποιείται ένα κορυφαίο συλλογικό όργανο που μέχρι σήμερα, είχε λειτουργήσει χωρίς ειδική και συστηματική ένταξη του ρόλου του στην ισχύουσα νομοθεσία. Πρόκειται για τη Διυπουργική Επιτροπή για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά των Ναρκωτικών, στην οποία προεδρεύει ο Πρωθυπουργός και μετέχουν ως μέλη οι καθ' ύλην αρμόδιοι Υπουργοί. Στην

Επιτροπή αυτή παρίσταται και ο Εθνικός Συντονιστής για τα Ναρκωτικά καθώς και άλλοι κατά περίπτωση αρμόδιοι παράγοντες, καταθέτοντας τις απόψεις τους χωρίς ψήφο.

Έργο της Διυπουργικής Επιτροπής αποτελεί η έγκριση και στη συνέχεια ο συντονισμός των υπηρεσιών εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, καθώς επίσης και η ανάθεση της αξιολόγησής του σε ειδικό φορέα. Οι υπηρεσίες και οι φορείς του δημόσιου τομέα οφείλουν να παρέχουν στη Διυπουργική Επιτροπή κάθε αναγκαία συνδρομή, ενώ η γραμματειακή και τεχνική υποστήριξη, που ενόψει του αντικειμένου δεν προβλέπονται να είναι διαρκείς, εξασφαλίζονται από το Γραφείο του Πρωθυπουργού.

Άρθρο 49

Με το άρθρο 49 επίσης τυποποιείται νομοθετικά ένα μονοπρόσωπο όργανο ήδη γνωστό: Ο Εθνικός Συντονιστής για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών ορίζεται από τον Πρωθυπουργό με θητεία πέντε ετών. Κύρια καθήκοντα του Εθνικού Συντονιστή για τα Ναρκωτικά αποτελούν η προεδρία της Εθνικής Επιτροπής Σχεδιασμού και Συντονισμού για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών και η εκπροσώπηση της χώρας σε διεθνή όργανα με σχετικές αρμοδιότητες.

Άρθρο 50

Στην Επιτροπή αυτή, που προεδρεύεται από τον Εθνικό Συντονιστή για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών, μετέχουν ειδικοί οριζόμενοι από τα αντίστοιχα Υπουργεία, καθώς και εκπρόσωποι των φορέων ΟΚΑΝΑ, ΚΕΘΕΑ, ΨΝΑ, ΨΝΘ και ΕΚΤΕΠΝ. Για την αποφυγή σύγχυσης με το κορυφαίο όργανο, την Επιτροπή του άρθρου 48 στην οποία μετέχουν Υπουργοί, αποφεύχθηκε η χρήση του όρου «Διυπουργική» στην ονομασία, παρά την προβλεπόμενη συνεργασία αρμοδίων από περισσότερα Υπουργεία.

Αντικείμενο της συγκεκριμένης Επιτροπής είναι η εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα ναρκωτικά, η ανάπτυξη διεθνών συνεργασιών και ο συντονισμός δράσεων και προγραμμάτων των αρμόδιων Υπουργείων κατά την εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης.

Άρθρο 51

Το δωδεκαμελές Γνωμοδοτικό Συμβούλιο συγκροτείται από ειδικούς επιστήμονες και έχει ως αντικείμενο την υποβοήθηση του έργου της προβλεπόμενης από το προηγούμενο άρθρο Επιτροπής με παροχή γνώμων. Ο Νόμος προβλέπει τη συγκρότηση του Συμβουλίου και τη διάρκεια θητείας των μελών του.

Άρθρο 52

Τα προηγούμενα άρθρα 48 – 51 αφορούσαν τα κεντρικά όργανα της Πολιτείας που έχουν ως αντικείμενο την εκπόνηση και την εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Ναρκωτικά. Το παρόν άρθρο 52 μνημονεύει ειδικότερα τους εγκεκριμένους οργανισμούς ή φορείς για την υλοποίηση των μέτρων και προγραμμάτων που μνημονεύονται στα άρθρα 30 έως και 35 του παρόντος Κώδικα. Η ρητή μνεία των συγκεκριμένων Οργανισμών (ΟΚΑΝΑ, ΚΕΘΕΑ, Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αθηνών και Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης) αποσκοπεί να άρει σχετικές αμφισβητήσεις που εγείρονται κατά την εφαρμογή της ποινικής δικαιοσύνης και την επιβολή σχετικών μέτρων.

Άρθρο 53

Τα οριζόμενα για τη διοίκηση του ΟΚΑΝΑ δεν απέχουν από την ήδη προβλεπόμενη στον Κώδικα Νόμων για τα Ναρκωτικά ρύθμιση.

Άρθρο 54

Ο σκοπός του ΟΚΑΝΑ ορίζεται κατ' αντιστοιχία με τα ήδη προβλεπόμενα στον Κώδικα Νόμων για τα Ναρκωτικά. Επίσης εναρμονίζεται με την εθνική πολιτική και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Ναρκωτικά, όπως αυτά διαμορφώνονται στο πλαίσιο των ρυθμίσεων που προπαρατέθηκαν.

Άρθρα 55 και 56

Τα προβλεπόμενα για τους πόρους και το προσωπικό του ΟΚΑΝΑ κατά βάση ακολουθούν τις ήδη ισχύουσες ρυθμίσεις.

Άρθρο 57

Το ΚΕΘΕΑ είναι οι παλαιότεροι από τους προβλεπόμενους οργανισμούς, η σύσταση του οποίου προβλέφθηκε αρχικά με το άρθρο 1 του Ν. 1729/1987. Το παρόν άρθρο υιοθετεί την ισχύουσα μετά το Ν. 3189/2003 ρύθμιση, με επουσιώδεις μεταβολές.

Άρθρο 58

Προβλέπεται ότι η σύσταση νέων θέσεων προσωπικού και όλα τα συναφή προβλήματα λειτουργίας των προγραμμάτων απεξάρτησης των δύο Ψυχιατρικών Νοσοκομείων ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Άρθρο 59

Προβλέπονται οι φάσεις των δράσεων για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών και οι αρμοδιότητες για τη σύσταση, εποπτεία και ανάκληση άδειας λειτουργίας σχετικών μονάδων. Η αρμοδιότητα για την αδειοδότηση ανήκει, κατά τα ήδη ισχύοντα, στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, το οποίο αποφασίζει μετά από εισήγηση της προβλεπόμενης στο άρθρο 50 του παρόντος Εθνικής Επιτροπής Σχεδιασμού και Συντονισμού για την αντιμετώπιση των Ναρκωτικών.

Άρθρο 60

Ο Κώδικας προβλέπει στα άρθρα 30 έως 35 μια σειρά από μέτρα θεραπείας (σωματικής και ψυχολογικής απεξάρτησης) των εξαρτημένων που κρατούνται στις φυλακές. Η εφαρμογή αυτών των μέτρων προϋποθέτει την ανάπτυξη αντίστοιχων δομών και προγραμμάτων στα σωφρονιστικά καταστήματα.

Για τις μεθόδους και τα μοντέλα αυτών των προγραμμάτων είναι γνωστοί διεθνώς περισσότεροι τύποι (προγράμματα συμβουλευτικά, ψυχολογικής απεξάρτησης με «στεγνές» προσεγγίσεις, μείωσης των βλαβών της υγείας ή συντήρησής της με υποκατάστατα κ.λπ.). Ο νομοθέτης απέχει από επιλογές και τομές σε ανοικτά επιστημονικά ζητήματα. Για το λόγο αυτό το άρθρο 60 προβλέπει ότι τα αντίστοιχα ειδικά θεραπευτικά καταστήματα ή τμήματα καταστημάτων κράτησης ιδρύονται με αποφάσεις του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, οι οποίες θα μπορούν να καθορίζουν και τους όρους τους. Ανάλογες αποφάσεις θα συνιστούν θέσεις προσωπικού για τη στελέχωσή τους.

Άρθρο 61

Το άρθρο προβλέπει τους οργανισμούς και φορείς που μπορούν να καταρτίζουν προγράμματα πρόληψης της διάδοσης και της χρήσης των ναρκωτικών στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Η άδεια, οι γενικές

κατευθύνσεις, ο τρόπος λειτουργίας, οι διαδικασίες εποπτείας και αξιολόγησης καθώς και η ανάκληση της άδειας διεξαγωγής προγραμμάτων πρόληψης ανατίθενται σε κεντρικά όργανα αρμόδια για την εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης: στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και, εφόσον προβλέπονται δράσεις που εμπίπτουν στη δικαιοδοσία άλλων Υπουργείων, στα συναρμόδια Υπουργεία που αποφασίζουν από κοινού. Ακριβώς επειδή η πρόληψη για τη διάδοση των ναρκωτικών προϋποθέτει κατά τις σύγχρονες αντιλήψεις συντονισμένη πολιτική μείωση της ζήτησης αλλά και της προσφοράς ναρκωτικών, τα όργανα που γνωμοδοτούν ή εισηγούνται για τις σχετικές αποφάσεις είναι επίσης κεντρικά: το Γνωμοδοτικό Συμβούλιο του άρθρου 51 του παρόντος καθώς και η Εθνική Επιτροπή Σχεδιασμού και Συντονισμού για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών.